

Helsingin tiettävästi vanhimmalle asukkaalle, leskirouva M. H. Koskiselle päätettiin ¹⁾ myöntää tammikuun 1 p:stä 1947 lukien elinkautinen 1 645 mk:n suuruinen peruseläke kuukaudessa.

Evätyt eläkeanomukset. Kaupunginvaltuusto ei katsonut olevan syytä myöntyä niihin ylimääräisen eläkkeen saantia koskeviin anomuksiin, joita seuraavat henkilöt olivat tehneet: Helsingin maalaiskunnan ulosottoapulainen K. Lahtivirta ²⁾, muonamiesten A. Broströmin ³⁾ ja J. Lähteen ⁴⁾ lesket, rakennustoimiston varastonhoitajan O. V. Riittasalon ⁵⁾ leski, rakennustoimiston työntekijät V. Punkka ⁶⁾, O. Raatikainen ⁷⁾ ja H. Superi ⁶⁾, rakennustoimiston työntekijäin N. Heinosen ⁵⁾, J. V. Kaasisen ⁷⁾, J. Rautiaisen ⁶⁾, T. K. Salovaaran ⁶⁾, R. Tampion ⁸⁾ ja E. M. Valdénin ⁶⁾ lesket, puhtaanapitolaitoksen ajurin E. Ansisen ⁹⁾ leski, satamalaitoksen lämmittäjän A. Kyyrön ⁵⁾ ja kalustonhoitajan J. A. Sahlbergin ⁴⁾ lesket, Raitiotie ja omnibus oy:n toimitusjohtajan G. Idströmin ¹⁰⁾ leski, vesijohtolaitoksen työntekijä A. Mustonen ⁶⁾ ja vesijohtolaitoksen putkityöntekijän A. Salosen ⁷⁾ leski.

Yksityisessä poliklinikassa palvelun ajan lukeminen virkavuosi eläkettä varten. Kaupunginvaltuusto päätti ¹¹⁾ oikeuttaa sairaanhoitajatar E. M. Brandtin lukemaan hyväkseen eläkettä varten sen kymmenen vuoden ja 4 kuukauden pituisen ajan, jonka hän oli palvellut tohtori Weberin poliklinikassa ennen kaupungin palvelukseen tuloaan.

2. Rahatointa koskevat asiat

Kaupungin v:n 1946 tilinpäätös. Kaupungin v:n 1946 tilinpäätöksen valmistuttua merkittiin ¹²⁾ tiedoksi seuraava mainitun vuoden tulos:

Menoylitykset	mk 447 471 618: 83	
Tulovajaukset	» 102 633 164: 90	
Menot talousarvion ulkopuolella	—	mk 550 104 783: 73
Menosäästöt	» 142 564 415: 77	
Ylitulot	» 371 737 513: 68	
Tulot talousarvion ulkopuolella	» 15 425 412: 72	» 529 727 342: 17
Vajaus.....		mk 20 377 441: 56

Edelleen merkittiin tiedoksi, että kaupungin käyttörahaston pääoma, jolle ei lasketa korkoa oli v:n 1946 lopussa 100 000 000 mk ja verotasausrahaston pääoma kertyneine korkoineen 99 465 176: 85 mk sekä että kertomusvuoden talousarvioon on 4 000 000 mk merkitty siirtyvänä säästönä edelliseltä vuodelta.

Verotasausrahasato. Kaupunginvaltuusto hylkäsi ¹³⁾ kaupunginhallituksen ehdotuksen, joka koski verotasausrahaston sääntöjen 2 §:n muuttamista siten, että rahaston kartuttaminen olisi mahdollista kertomusvuonna vaikkakin veroäyriellä kannettava määrä nousisi yli 8 mk:n.

Käyttörahasto. Kaupunginvaltuusto hylkäsi ¹⁴⁾ kaupunginhallituksen ehdotuksen Helsingin kaupungin käyttörahaston sääntöjen 2 ja 3 §:n muuttamisesta siten, että siirrot rahastoon keskeytettäisiin vasta kun sen pääoma on noussut 500 milj. mk:aan sekä että siirtoja rahastoon ei sidottaisi arvioituun säästöön.

Määrärahat. Seuraavia v:n 1946 talousarvion pääluokan Korot ja lainakustannukset määrärahoja päätettiin ¹⁵⁾ sallia ylittää alla mainituin määrin: 1938 vuoden II laina 180 334 mk, Tilapäisluoton korot 22 445 951 mk ja Kurssitappiot, kustannukset ja poistot 837 765 mk.

Obligaatiolainan ottaminen. Kaupunginvaltuusto päätti ¹⁶⁾ ottaa kahta vuotta pitemmällä maksuajalla ja enintään 15 vuoden kuoletusajalla 31 000 000 mk:n suuruisen obligaatio-

¹⁾ Kvsto 22 p. tammik. 62 §. — ²⁾ S:n 8 p. tammik. 14 §. — ³⁾ S:n 26 p. helmik. 161 §. — ⁴⁾ S:n 23 p. huhtik. 278 §. — ⁵⁾ S:n 17 p. jouluk. 715 §. — ⁶⁾ S:n 3 p. syysk. 490 §. — ⁷⁾ S:n 21 p. toukok. 335 §. — ⁸⁾ S:n 2 p. huhtik. 231 §. — ⁹⁾ S:n 22 p. tammik. 62 §. — ¹⁰⁾ S:n 5 p. marrask. 623 §. — ¹¹⁾ S:n 18 p. kesäk. 383 §. — ¹²⁾ S:n 2 p. huhtik. 209 §. — ¹³⁾ S:n 9 p. kesäk. 366 §. — ¹⁴⁾ S:n 5 p. marrask. 602 §. — ¹⁵⁾ S:n 2 p. huhtik. 224 §. — ¹⁶⁾ S:n 5 p. marrask. 601 §.

lainan, jonka korko olisi liikkuva ja riippuvainen liikepankkien talletuskorosta siten, että obligaatioiden korko olisi 2 % talletuskorkoa korkeampi, ei kuitenkaan alle 5 % eikä yli 7 %. Kaupunginhallitus valtuutettiin päättämään muut lainaehdot. Lainasta käytettäisiin satamatoiden jatkamiseen 4 500 000 mk, Vanhankaupungin suodatinlaitoksen laajennustyon ensimmäisen rakennusvaiheen loppuunsaattamiseen 2 070 000 mk, pääputki-verkoston laajentamiseen ja uusimiseen 1 380 000 mk, sähkölaitoksen koneistoon 22 610 000 mk sekä vastedes määrättäviin tarkoituksiin 440 000 mk. Päätös julistettiin kiireellisenä täytäntöön pantavaksi.

Pienasuntolainan ottaminen. Kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ pyytää sosiaaliministeriöltä edelleen Maunulan pienasunnot oy:lle myönnettäväksi aikaisemmin myönnettyjen ²⁾ 46 620 000 mk:n ja 41 765 000 mk:n suuruisen pienasuntolainojen lisäksi 17 615 000 mk:n suuruisen pienasuntolainan. Sisäasiainministeriö vahvisti ³⁾ marraskuun 29 p:nä valtuuston päätöksen.

Perheenasuntolainan ottamista koskevan päätöksen vahvistaminen. Merkittiin ⁴⁾ tiedoksi sisäasiainministeriön joulukuun 19 p:nä 1946 vahvistaneen kaupunginvaltuuston päätöksen ²⁾ 8 040 000 mk:n ja 22 400 000 mk:n suuruisen perheenasuntolainain ottamisesta.

Lainan ottaminen valtion omakotirahastosta. Kaupunginvaltuusto päätti ⁵⁾, että omakotilainojen välittämistä varten omakotirakentajille ja yleishyödyllisille yhtiöille otetaan valtion omakotirahastosta, siitä annettujen säännösten ja päätösten mukaisin ehdoin, enintään 10 000 000 mk:n suuruisen laina kahta vuotta pitemmällä maksuajalla. Päätös alistettiin valtioneuvoston tutkittavaksi ja vahvistettavaksi.

Luoton myöntäminen Ehrensverd-seuralle. Kaupunginvaltuusto päätti ⁶⁾ myöntää 12 000 000 mk:n suuruisen korottoman luoton Ehrensverd-seuralle käytettäväksi seuran suunnittelemaan rakennustoimintaan Suomenlinnan muinaismuistoalueella ja määrätä, että laina saadaan nostaa erissä sitä mukaa kuin sitä tarvitaan töiden kustantamiseen ja sitten kun asianomainen valtion viranomais on antanut suostumuksensa alueen käyttämiseen matkailutarkoitukseen, ja hyväksynyt Ehrensverd-seuran ja Suomen matkailijayhdistyksen välisen sopimuksen sekä Ehrensverd-seuran puheena olevan luoton johdosta kaupungille antaman velkakirjan määräykset. Kaupunginhallitus valtuutettiin ryhtymään asiaan vaatimiin toimenpiteisiin.

Oy. Mankala ab. Kaupunginvaltuusto päätti ⁷⁾ hyväksyä kaupunginhallituksen toimenpiteen ⁸⁾ uusien osakkeiden merkitsemisestä 9 000 000 mk:n määrästä Oy. Mankala ab. nimisessä yhtiössä, merkitä v:n 1948 talousarvioon tarkoitusta varten 9 000 000 mk:n suuruisen määrärahan ja uusista osakkeista menevää leimaveroa varten 180 000 mk sekä oikeuttaa kaupunginhallituksen jo kertomusvuonna käyttämään mainitun määrärahan.

Merkittiin ⁹⁾ tiedoksi sisäasiainministeriön helmikuun 26 p:nä 1947 vahvistaneen kaupunginvaltuuston päätöksen ¹⁰⁾, jolla Helsingin kaupunki yhdessä Etelä-Suomen voima oy:n kanssa oli sitoutunut omavelkaiseen yhteisvastuulliseen takaukseen Oy. Mankala ab. nimisen yhtiön kansaneläkelaitokselta otettavasta kahdesta obligaatiolainasta.

Kaupunginvaltuusto päätti ¹¹⁾ hyväksyä kaupunginhallituksen toimenpiteen ¹²⁾ Oy. Mankala ab:n 2 673 osakkeen ostamisesta Etelä-Suomen voima oy:ltä ja merkitä v:n 1948 talousarvioon näiden osakkeiden ostamista ja leimaveron suorittamista varten yhteensä 2 806 650 mk:n suuruisen määrärahan sekä oikeuttaa kaupunginhallituksen käyttämään määrärahan jo kertomusvuonna.

Abborfors oy:n osakkeiden ostaminen. Kaupunginvaltuusto päätti ¹³⁾ hyväksyä kaupunginhallituksen toimenpiteen ¹²⁾ Oy. Abborfors ab:n 4 010 osakkeen ostamisesta Etelä-Suomen voima oy:ltä ja merkitä v:n 1948 talousarvioon näiden osakkeiden ostamista ja leimaveron suorittamista varten yhteensä 4 210 500 mk:n suuruisen määrärahan sekä oikeuttaa kaupunginhallituksen käyttämään tämän määrärahan jo kertomusvuonna.

Osakkeiden merkitseminen perustettavassa puunkyllästämisyhtiössä. Kaupunginhallituksen annettua ¹⁴⁾ teknillisen johtajan tehtäväksi neuvotella muiden asiasta kiinnostuneiden kanssa puunkyllästämisyhtiön perustamisesta, neuvotteluissa oli laadittu ehdotus

¹⁾ Kvsto 15 p. lokak. 558 §. — ²⁾ Ks. v:n 1946 kert. I osan s. 18. — ³⁾ Kvsto 17 p. jouluk. 687 §. — ⁴⁾ S:n 22 p. tammik. 21 §. — ⁵⁾ S:n 26 p. marrask. 653 §. — ⁶⁾ S:n 17 p. jouluk. 697 §. — ⁷⁾ S:n 12 p. helmik. 84 §. — ⁸⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 241. — ⁹⁾ Kvsto 2 p. huhtik. 205 §. — ¹⁰⁾ Ks. v:n 1946 kert. I osan s. 19. — ¹¹⁾ Kvsto 10 p. jouluk. 679 §. — ¹²⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 139. — ¹³⁾ Kvsto 10 p. jouluk. 680 §. — ¹⁴⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 231.

yhtiösopimukseksi. Sopimuksen mukaan yhtiön nimi olisi Kyllästysosakeyhtiö — Impregneringsaktiebolaget. Toiminnassaan yhtiö tyydyttäisi osakkaittensa kyllästetyn puutarvan tarpeen kunkin osakkaan yhtiöosuuden mukaan. Osakkeet olisi jaettava siten, että Helsingin kaupunki merkitsisi 400 osaketta, Helsingin puhelinyhdistys 140, Suomen rata-pölkkykonttori oy. 230 ja liikemies B. Holm 230 osaketta. Kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾, että kaupunki liittyy osakkaaksi perustettavaan Kyllästysosakeyhtiö nimiseen yhtiöön merkitsemällä yhtiössä 400 osaketta à 10 000 mk, että osakkeiden hinnan ja leimaveron suorittamista varten merkitään 4 080 000 mk v:n 1948 talousarvioon sekä että kaupunginhallitus oikeutetaan käyttämään tämä määräraha jo kertomusvuonna.

Kunnallisverotus. Verovelvollisen tuloista v:n 1946 tulojen perusteella suoritettavassa kunnallisverotuksessa tehtävät vähennykset vahvistettiin ²⁾.

Kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ ehdottaa valtiovarainministeriölle, että v. 1948 pidettäisiin kunnallisveroa varten 12 mk:n veroäyrin hinnan mukainen ennakko.

Kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾, että v:n Lindroosin aloite sellaisten kustannusten matkoista työpaikoille ja sieltä takaisin kotiin, jotka aiheutuivat junan, linja-auton tai raitiovaunun käytöstä, vähentämisestä kaikkien niiden henkilöiden tuloista, jotka asuvat esikaupunkialueilla tai joilla on työpaikkansa siellä, ei antanut aihetta toimenpiteisiin.

Uusien tulolähteiden aikaansaamista kaupungille koskeva v:n Kiven ja Rönnqvistin aloite päätettiin ⁵⁾ lähettää kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

V:n 1948 talousarvioehdotus. V:n 1947 epävakaisissa taloudellisissa oloissa ovat edellytykset v. 1948 tarpeellisten määrärahojen oikein arvioimiselle varsin heikot. Talousarvionumeroiden pyrkiessä pakostakin paisumaan, ei ilmiö johdu niinkään kunnallisen toiminnan laajenemisesta kuin inflatiosta. V:n 1948 talousarvioehdotuksessa on arvioitu esim. varsinaisten menojen kasvavan yli 30 % v:n 1947 vastaavista menoista. Tämä arviointi vastannee jokseenkin vallitsevia oloja, kun otetaan huomioon, että virallinen elinkustannusindeksi on syyskuusta 1946 syyskuuhun 1947 kohonnut n. 31.5 %. Missä määrin v:n 1948 talousarvioehdotuksen numerot tulevat pitämään paikkansa, riippuu vastaisesta rahanarvon kehityksestä eli toisin sanoen siitä, jos inflatio ei pahasti horjuta arvioita eikä ilmene muitakaan tekijöitä, mitkä järkyttävät talousarviota. Talousarvioehdotuksen mukaan pääomamenot osoittavat nousua yli 90 % v:n 1947 pääomamenoihin verraten. Erittäin tuntuva on nousu tuloa tuottavissa pääomamenoissa, jotka nousevat yli 133.5 %. Näiden menojen nousu kohdistuu varsinkin teknillisiin laitoksiin, joissa eräitä uudistofta ei ole voitu siirtää tuonemmaksi vaarantamatta laitosten tulevaa toimintaa. Erikoista huomiota herättää se, että nämä väistämättömät pääomasijoitukset, joutuvat nyt, kun lainavarojen saanti kaupungille on osoittautunut täysin kielteiseksi, rahoitettaviksi verovaroilla, vaikka tällaiset sijoitusmenot, jotka hyödyttävät tulevia veronmaksajapolvia, olisi terveiden talousarvioperiaatteiden mukaan rahoitettava lainavaroilla, jotta niiden aiheuttama rasitus, kuten niistä koitua hyötykin, jakaantuisi useille vuosille. Se, että kaupungin on ollut luovuttava vuosikymmenien aikana noudattamastaan periaatteesta, tällaisten menojen rahoittamisesta kokonaan lainavaroilla, osoittaa, että kunnallistalouden rahoitusperiaatteissa on tapahtunut perusteellisia muutoksia. Uusia lainavaroja ehdotetaan v. 1948 käytettäväksi ainoastaan n. 105.1 milj. mk eli 6.1 milj. mk enemmän kuin v. 1947. Kun tämän vuoksi välttämättömät tuloa tuottavat pääomasijoitukset joutuvat rahoitettaviksi verovaroilla, korotetaan täten kaupungin verovelvollisten veroäyriä suoritettavaa määrää runsaasti 3 mk siitä, mitä se terveiden talousarvioperiaatteiden mukaan saisi olla. Veroäyrin turvin kootaan nyt yli 70 % kaikista nettotuloista. Tulot verotuksesta ennen sotia tuskin ylittivät 35 %.

Varsinaiset tulot nousevat talousarvioehdotuksen mukaa n. 45.5 % kertomusvuodesta.

Sivistys- ja yleishyödyllisille laitoksille myönnettäviä avustuksia on katsottu voitavan korottaa keskimäärin n. 25 %, ainoastaan poikkeustapauksissa enemmän.

Huolimatta siitä, ettei v. 1948 suurta työttömyyttä ole odotettavissa kaupungin kirjoissa olevien henkilöiden keskuudessa, on kuitenkin varattu riittävän suuri määrä talousarvioon työttömyys- ja avustustofta varten.

V:n 1948 talousarvioehdotusta yksityiskohtaisesti tarkastettaessa havaitaan, että bruttotalousarvion loppusumma on 7 587.1 milj. mk sen oltua v. 1947 5 193.7 milj. mk

¹⁾ Kvsto 3 p. syysk. 470 §. — ²⁾ S:n 22 p. tammik. 37 §; ks. Kunnall. asetuskok. s. 42. — ³⁾ Kvsto 12 p. marrask. 637 §. — ⁴⁾ S:n 2 p. huhtik. 237 § ja 17 p. jouluk. 698 §. — ⁵⁾ S:n 12 p. helmik. 118 §.

ja nousevat tällöin menojen lisäykset 2 830.6 milj. mk:aan ja vähennykset 437.2 milj. mk:aan, joten nettolisäys on 2 393.4 milj. mk. Tulosäänössä lisäykset ovat yhteensä 2 393.4 milj. mk, vähennyksiä ei ole. Lisäykset menojen osalta kohdistuvat pääasiallisesti tuloa tuottaviin pääomamenoihin, liikennelaitokseen, teknillisiin laitoksiin, sairaanhoitoon ja opetustoimeen ja tulojen osalta veroihin, teknillisiin laitoksiin ja liikennelaitokseen sekä vähennykset menojen osalta sekalaisiin yleisiin menoihin. Verotuksella on v. 1948 talousarvioehdotuksen mukaan koottava 3 773 119 710 mk v:n 1947 lopullisen määrän oltua 2 628 468 739 mk, joten korotus edellisestä vuodesta on 1 144 650 971 mk eli n. 43.5%. Verovaroilla tulee peitettäväksi n. 50 % kokonaismenoista eli suunnilleen sama määrä kuin kertomusvuonnakin ja siis huomattavasti enemmän kuin normaali vuosina. Edellä mainittuja vertailuja tehtäessä on otettu huomioon teknillisten laitosten ja liikennelaitoksen bruttomenot ja -tulot.

Käsiteltyään kaupunginhallituksen laatimaa talousarvioehdotusta kaupunginvaltuusto vahvisti ¹⁾ v:n 1948 talousarvion ²⁾, jonka pääluokkien ja osastojen loppusummat sekä näiden meno- tai tulolisäykset (+) ja meno- tai tulovähennykset (—) v:een 1947 verraten ilmenevät seuraavasta yhdistelmästä:

M e n o t

Varsinaiset menot

1.	Yleinen kunnallishallinto	mk	238 217 945	+	136 535 983
2.	Oikeus- ja järjestystoimi	»	165 390 816	+	49 008 344
3.	Palotoimi	»	61 825 571	+	34 464 457
4.	Terveystenhoito	»	104 603 153	+	52 680 988
5.	Sairaanhoito	»	562 813 553	+	272 807 798
6.	Huoltotoimi	»	246 580 987	+	112 677 937
7.	Lastensuojelu	»	86 167 757	+	35 226 392
8.	Erinäiset sosiaaliset tehtävät	»	114 504 355	+	38 501 892
9.	Opetustoimi	»	403 127 334	+	212 131 371
10.	Sivistystoimi	»	57 019 623	+	30 034 804
11.	Kiinteistöt	»	204 381 510	+	64 767 740
12.	Yleiset työt	»	332 844 468	+	101 077 901
13.	Liikennelaitos	»	759 055	+	759 055
14.	Satamat	»	183 494 395	+	47 984 355
15.	Teurastamo	»	31 853 959	+	19 074 865
16.	Elintarvikekeskus	»	64 620 680	+	1 953 848
17.	Teknilliset laitokset	»	—	—	5 768 322
18.	Sekalaiset yleiset menot	»	516 929 000	—	315 886 000
19.	Korot ja lainakustannukset	»	163 775 522	+	7 451 567
20.	Verojen poistot ja palautukset	»	63 250 000	—	19 000 000
			Yhteensä mk	3 602 159 683	+ 876 484 975

Pääomamenot

21.	Tuloa tuottavat pääomamenot	mk	1 213 801 145	+	694 949 884
22.	Tuloa tuottamattomat pääomamenot	»	370 373 806	+	131 101 122
23.	Velan kuoletus	»	105 243 434	—	7 232 543
			Yhteensä mk	1 689 418 385	+ 818 818 463
			Kaikkiaan mk	5 291 578 068	+ 1 695 303 438

T u l o t

Varsinaiset tulot

1.	Yleinen kunnallishallinto	mk	423 000	+	170 000
2.	Oikeus- ja järjestystoimi	»	3 259 800	+	1 250 000
3.	Palotoimi	»	2 900 000	+	850 000

¹⁾ Kvsto 10 p. jouluk. 682 § ja 17 p. jouluk. 685 §. — ²⁾ Kvston pain. asiakirj. n:o 10, 15 ja 17.

4.	Terveystenhoito	mk	16 214 619	+	5 805 952
5.	Sairaanhoito	»	154 928 374	+	69 926 529
6.	Huoltotoimi	»	60 233 727	+	18 372 529
7.	Lastensuojelu	»	25 185 615	+	8 678 268
8.	Erinäiset sosiaaliset tehtävät	»	15 429 528	+	3 622 258
9.	Opetustoimi	»	55 648 287	+	23 334 032
10.	Sivistystoimi	»	5 792 464	+	1 816 272
11.	Kiinteistöt	»	190 761 243	+	35 946 828
12.	Yleiset työt	»	92 958 007	+	30 940 400
13.	Liikennelaitos	»	—	—	3 629 114
14.	Satamat	»	203 625 000	+	77 375 304
15.	Teurastamo	»	33 237 176	+	22 700 124
16.	Elintarvikekeskus	»	69 000 000	+	4 200 000
17.	Teknilliset laitokset	»	66 954 557	+	34 567 984
18.	Sekalaiset yleiset tulot	»	3 750 000	+	500 000
19.	Korot ja osingot	»	140 685 413	+	37 374 433
20.	Verot	»	3 800 725 440	+	1 153 050 971
			Yhteensä mk		4 941 712 250 + 1 526 852 770

Pääomatulot

21.	Kaupungin omaisuudesta saadut pääomatulot	mk	169 777 818	+	91 322 668
22.	Lainavarat	»	105 088 000	+	6 128 000
	Säästö v:sta 1947	»	75 000 000	+	71 000 000
			Yhteensä mk		349 865 818 + 168 450 668
			Kaikkiaan mk		5 291 578 068 + 1 695 303 438

Seuraavassa tehdään tarkemmin selkoa tärkeimmistä muutoksista, jotka ovat havaittavissa valtuuston v:ksi 1948 vahvistamassa talousarviossa v:n 1947 talousarvioon verraten:

Menosääntö. Varsinaisten menojen ensimmäisen pääluokan Yleinen kunnallishallinto luvun Revisiolaitos nimike Tilintarkastajat ja inventtaajat muutettiin Tarkastajisto nimiseksi. Revisiotoimiston sääntöpalkkaisten virkain momentille merkittiin palkkausmenot valtuuston päätöksen¹⁾ mukaisesti uutta 35 palkkaluokkaan kuuluvaa revisioapulaisen virkaa varten tammikuun 1 p:stä 1948 lukien. Toimiston tilapäisen työvoiman määrärahoihin merkittiin varat 2 revisioapulaisen palkkaamiseen entisen yhden asemesta. Luvun Kaupunginhallitus nimikkeeseen Asiamiesosasto sisällytettiin uusi momentti Kesälomasijaiset, 12 000 mk:n suuruinen. Helsingin kaupungin rahatoimiston sotilasavustusosasto lakkautettiin kesäkuun 30 p:nä 1947, mutta osaston toimintaa jatkoi sotainvalidien huoltojaosto, jota varten merkittiin 549 400 mk. Sotilasavustusosaston momentti, Vuokra ja lämpö, poistettiin. Tilastotoimisto nimisen luvun tilapäisen työvoiman määrärahaan merkittiin 4 toimistoapulaisen palkkausmenot entisten 2:n asemesta ja vuokramäärärahoihin varattiin uusi 23 004 mk:n suuruinen erä kaupungintalossa olevan julkaisuvaraston vuokraa varten. Verotusvalmisteluvirasto luvun tarverahojen määrä nousi huomattavasti, kun näihin menoihin sisällytettiin koneiden vuokraa varten arvioitu 1 476 104 mk, joten momentin loppusumma oli 2 100 000 mk. Lukuun lisättiin sitä paitsi kaksi uutta momenttia, nimittäin Kiinteistöjen luokitus ja rekisteröiminen, 1 000 000 mk, ja Uuden hissinn laitto, 1 200 000 mk. Erinäisten hallintomenojen luvun nimikkeessä Eläkkeet ja apurahat määrärahojen lopullinen summa osoitti yli 74 milj. mk:n nousua, mikä pääasiallisesti, 57 772 905 mk:n määrin, kohdistui momenttiin Myönnettyt eläkkeet ja apurahat. Nimikkeeseen Vaalikustannukset merkittiin 4 075 200 mk eduskuntavaalien aiheuttamia kuluja varten. Pääluokan viimeisessä luvussa, Palkkalautakunta, nousi momenttien lukumäärä kertomusvuoden 3:sta 6:een, jolloin poistettiin momentti Sekalaista ja lisättiin momentit Palkkiot, Vuokra, Painatus ja sidonta sekä Tarverahat. Luvun määrärahojen loppusumma oli 1 633 050 mk sen kertomusvuonna oltua 697 000 mk.

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 5.

Toisessa pääluokassa, Oikeus- ja järjestystoimi, Ulosottolaitoksen luvun nimikkeeseen Toisen kaupunginvoudinkonttori merkittiin uutena momenttina 58 050 mk:n suuruinen määrä kesälomasijaisia varten. Nimikkeen Helsinki—Malmin ulosottoapiiri sääntöpalkkaisten virkain määrärahoihin merkittiin valtuuston päätösten ¹⁾ mukaisesti uudet palkkausmenot yhtä 27 palkkaluokkaan kuuluvaa toimistoapulaisen virkaa, yhtä 38 palkkaluokkaan kuuluvaa toimistoapulaisen virkaa ja 2 40 palkkaluokkaan kuuluvaa toimistoapulaisen virkaa varten sekä siirrettiin yksi ulosottoapulaisenvirka 29 palkkaluokasta 27 palkkaluokkaan. Momentin menot nousivat täten yli 2 milj. mk eli 2 808 440 mk:aan. Rakennustarkastuksen menoista mainittakoon tilapäisen työvoiman määrärahoihin sisällytetty 29 760 mk:n suuruinen uusi menoerä Espoon itäosien rakennustarkastajan tehtävistä suoritettavia maksuja varten. Raastuvanoikeus nimisen luvun tilapäisen työvoiman määrärahoihin varattiin puhtaaksikirjoituskanslian kohdalle tarvittavat varat kahden tilapäisen toimistoapulaisen palkkaamiseen, joten menot puhtaaksikirjoituskanslian osalta nousivat 408 000 mk:aan. Luvun Syyttäjistä tilapäisen työvoiman määrärahaan, ottamalla huomioon valtuuston päätökset ²⁾, merkittiin varat 14 1 200 mk:n kuukausipalkkaisen apulaissyöttäjän palkkaamiseen entisten 13:n asemesta; lisäksi merkittiin varat 8 800 mk:n kuukausipalkkaisen toimistoapulaisen palkkaamiseen. Poliisilaitoksen luvun menoissa tuntuvim määrärahojen kasvu tapahtui momentilla Kaupungin osuus poliisilaitoksen rahallisiin menoihin, jonka lisäys oli 11 000 000 mk lopullisen määrän ollessa 67 000 000 mk. Laitoksen sairaushuollon sairaanhoitokustannuksia oli korotettava 30 000 mk:sta 100 000 mk:aan tuberkuloosisairaalan kieltäytyttyä enää ottamasta poliiseja valtion vapaapaikoille. Pääluokan viimeisen, huoneenvuokralautakunnat käsittävän luvun menot vähenivät 1 136 770 mk kertomusvuodesta. Menojen supistamiseksi mm. vähennettiin palkkiomäärärahojen kohdalla kokousten lukumäärää sekä lakkautettiin apulaissihteerien ja vahtimestarien (haastemiesten) toimet, mikä aiheutti mainitulla momentilla yli 2 milj. mk:n vähennyksen. Rationalisoimalla työskentelyä lakkautettiin suuri joukko tilapäisiä toimia. Uutena eränä tilapäisen työvoiman määrärahoihin oli kuitenkin merkittävä keskuskortistonhoitajan palkkausmenot, 120 000 mk. Painatus- ja sidontakustannusten samoin kuin tarverahojenkin määrää alennettiin molempia 100 000 mk eli 400 000 mk:aan.

Järjestyksessä kolmannesta pääluokasta, Palotoimi, on mainittava sen ensimmäisen luvun, Palolaitos, kaluston hankintamenot, joita v:n 1948 talousarviossa korottivat mm. seuraavat uudet hankinnat seuraavin arvioiduin määrin: paineilmakojeet ilmapuristimiseen, 268 000 mk:n, uusien sairaankuljetusautojen alustat verhoiluineen, 2 300 000 mk:n, 2 kellareiden ym. Ejektor nimistä tyhjennyspumppua, 50 000 mk:n, 1 hiilihappolumisammuttaja, 20 000 mk:n, ja 1 vesisäiliöauton à 5 t. alusta nokkapumppuineen liitosaluetta varten, 650 000 mk:n määrin, sekä lisäksi edellä mainittujen autojen kunnostaminen kotimaassa, 100 000 mk:n määrin. Kalustonhankintamenot nousivat kaikkiaan 5 170 000 mk:aan ollen lisäksi 1 606 000 mk edellisen vuoden vastaavista menoista.

Neljännens, terveydenhoidon pääluokan luvun Terveydenhoitolautakunta ja sen toimisto tilapäisen työvoiman menoja arvioitaessa alennettiin sunnuntaipäivystystä hoitavien lääkärien lukumäärä kantakaupungin alueella 3:sta 2:een ja liitosalueella korotettiin 2:sta 4:ään. Uusina menoerinä tälle tilille varattiin 30 000 mk Suomenlinnan päivystävän lääkärin koko vuotisiin palkkausmenoihin ja 12 000 mk Suomenlinnan sairaanhoitajan varattomien henkilöiden luokse tehtäviä kotikäyntejä varten. Luvun Terveystieteiden tutkimusten laboratorio tilapäisen työvoiman määräraha korotettiin 58 000 mk:sta 138 000 mk:aan 39 palkkaluokan mukaan palkattavaa ylimääräistä laboratorioapulaista varten. Eläinlääkintöosaston menoista mainittakoon määräraha rottien hävittämiseksi, mikä korotettiin v:n 1947 määrästä, 300 000 mk:sta, 1 000 000 mk:aan. Maidontarkastamon kalustonhankintamenot, jotka kertomusvuonna tarkastamolle ostettavan auton vuoksi olivat tavallista suuremmat, alenivat nyt 402 500 mk:sta 52 500 mk:aan. Tarverahoihin varattiin uutena menoeränä 36 600 mk auton käyttökustannuksia varten. Momentti Maitonäytteiden osto, poistettiin. Asuntojen tarkastus nimisen luvun tilapäisen työvoiman määrärahoista poistettiin 2 apulaistarkastajan palkkausmenot, joten määrärahan loppusumma aleni 244 079 mk:sta 36 359 mk:aan. Luvussa Tuberkuloosihuolto huoltotoimiston tilapäisen työvoiman määrärahoihin merkit-

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 42. — ²⁾ S:n s. 43.

tiin palkkausmenot 2 sairaanhoitajaa varten entisten 3:n asemesta sekä, huoltotoimiston toimistotöiden lisääntymisen vuoksi, uutena menoeränä varat 8 200 mk:n kuukausipalkkaisen toimistoapulaisen palkkaamiseen koko vuodeksi. Luvun Asuntolat nimisen nimikkeen tilapäisen työvoiman käyttövaroihin sisällytettiin uusina erinä vastaanottolaitoksen toisen siivoojan palkkaukseen 75 000 mk, ruoankuljetuskustannuksia varten 36 500 mk ja pyhätyökorvauksiin 61 936 mk. Lukuun sisältyvien parantolahoidon menojen lisäys momentilla Parantolahoitoa keuhkotautisille oli 11 498 372 mk momentin loppusumman noustessa 26 155 850 mk:aan. Uuden työaikalain mukaisten työaikaarajoitusten vuoksi varattiin vakinaisten hoitajien työn helpottamiseksi Sielullisesti sairaiden huoltolaitosten vastaanottoaseman tilapäisen työvoiman määrärahoihin menoerät osastonhoitajan palkkaamiseen 8 tunniksi viikossa ja mielisairaanhoidajan palkkaamiseen 15 ½ tunniksi viikossa, mitkä palkkausmenot aiheuttivat määrärahojen nousun 3 000 mk:sta 66 000 mk:aan. Kesälomasijaisten määrärahaan lääkärien lisääntyneen työn vuoksi merkittiin uutena menoeränä 34 440 mk lääkärien kesälomasijaisten palkkaamiseen 1 kuukauden ja 6 viikon ajaksi. Naisten keskuskodin tilapäisen työvoiman menovaroihin varattiin uutena eränä 189 800 mk päiväystyökorvauksiin, joten momentin loppusumma nousi 6 000 mk:sta 195 800 mk:aan. Kysymyksessä olevaan, Sielullisesti sairaiden huoltolaitokset nimiseen lukuun v:n 1947 talousarviossa sisältyneet miesten keskuskodin menoja koskevat arvioterät poistettiin ja tilalle merkittiin lastenpsykiatrin toimiston arviomenot yhteensä 647 040 mk:n määrin, jotka jakaantuivat Lastenpsykiatrin toimisto nimisen nimikkeen kolmelle momentille, nimittäin Sääntöpalkkaiset virat, Tarverahat sekä Matka- ja kuljetuskustannukset vastaavasti 605 940 mk:n, 26 100 mk:n ja 15 000 mk:n määrin. Kouluhammasklinikan menot sisältävän luvun momentille Tilapäistä työvoimaa merkittiin 4 000 mk:n suuruinen uusi menoerä Munkkiniemen alueklinikan huoneiston siivousskuluja varten. Niinikään 4 000 mk:n suuruinen uusi menoerä varattiin veneuristen tautien poliklinikan kesälomasijaisten menoilille venerologin palkkaamiseen 6 viikon ajaksi. Äitiys- ja lastenneuvolat nimisen luvun tilapäisen työvoiman määrärahoihin sisällytettiin lastenneuvoloiden lääkärien palkkioihin uutena eränä 54 000 mk uuden lastensairaalan lastenneuvolan osalle ja äitiysneuvoloiden lääkärien palkkioihin uusina erinä varat Pakilan (Lepolan), Tapanilan, Naisten klinikan ja kättilöopiston äitiysneuvoloiden osalle; lääkärien palkkio oli 250 mk vastaanotolta kantakaupungin alueella ja 350 mk liitosalueella sekä 30 mk jokaista kävijää kohden. Tilapäisen työvoiman määrärahoihin merkittiin lisäksi 96 000 mk:n käyttövarat ensimmäistä kertaa äitiysneuvoloiden hammaspoliklinikkaa varten. Mainittu klinikka on v:n 1947 alusta alkaen toiminut Lapinlahden koulun hammaspoliklinikassa ja on siellä järjestetty hammaslääkärin vastaanottoja 2 kertaa viikossa Helsingin äitiysneuvoloiden kirjoissa oleville äideille vapaaehtoisin, ilman palkkaa toimivin työvoimin. Uusina erinä tilapäisen työvoiman momentille merkittiin vielä Malmin terveystalon lämmittäjän palkkausmenot, 36 000 mk, sekä 69 120 mk:n suuruiset arviomenot työn paljouden vuoksi ylimääräisten terveyssisarten palkkaamista varten suurimpien lastenneuvoloiden vastaanotoille. Vuokramenoihin merkittiin pienehköjä uusia vuokramenoeriä, jotka osaltaan aiheuttivat tämän momentin lopullisen määrän kohoamisen 519 880 mk:sta 560 968 mk:aan. Pientä määrärahojen nousua on myöskin havaittavissa luvun erällä muillakin momenteilla äitiysneuvoloiden hammaspoliklinikan ja koululääkärin aiheuttamien kujen vuoksi. Luvusta Desinfiomislaitos poistettiin momentit Kesälomasijaiset ja Ruokinta ja momentti, Pienehköjä korjauksia, muutettiin Yleisten laitteiden kunnossapito nimiseksi. Huomioonottaen valtuuston päätös ¹⁾ sisällytettiin, Avustukset nimiseen lukuun Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliiton Helsingin osaston sotakummivaliokunnan käytettäväksi 200 000 mk:n suuruinen määräraha oppikoululaisten hampaiden hoidon järjestämistä varten. Pääluokan viimeisen luvun käsittävät kaupunginhallituksen käyttövarat merkittiin entisen, 100 000 mk:n, suuruseksi. Pääluokan menot nousivat v:n 1947 menojen määrästä kaikkiaan 52 680 988 mk.

Viidennen pääluokan, Sairaanhoito, menot nousivat 272 807 798 mk. Pääluokan ensimmäisen luvun kokoonpanosta mainittakoon, että palkkiomäärärahat sisällytettiin nimikkeeseen Sairaalalautakunta ja sääntöpalkkaisten virkain ja tarverahojen menot nimikkeeseen Sairaalavirasto. Mainitut nimikkeet sisältävä ensimmäinen luku merkittiin

1) Ks. tämän kert. I osan s. 65.

Sairaalalautakunta ja sairaalavirasto nimiseksi. Eri sairaalain sääntöpalkkaisten virkain palkkausmenoihin arvioitiin varat huomioonottaen valtuuston päätökset ¹⁾ uusien virkain perustamisesta v:n 1948 alusta lukien. Täten Marian sairaalan kohdalla merkittiin palkkausmenot 35 palkkaluokkaan kuuluvaa osastonhoitajan virkaa, 40 palkkaluokkaan kuuluvaa 2 kodinhoitajan virkaa ja 38 palkkaluokkaan kuuluvaa lämmittäjän virkaa varten; kulkutautisairaalan kohdalla palkkausmenot 35 palkkaluokkaan kuuluvaa apulaisyölyhoitajan virkaa, 34 palkkaluokkaan kuuluvaa sosiaalihoitajan virkaa, 37 palkkaluokkaan kuuluvaa 3 sairaanhoitajan virkaa, 37 palkkaluokkaan kuuluvaa laboratorioapulaisen virkaa, 40 palkkaluokkaan kuuluvaa 6 lastenhoitajan virkaa, 41 palkkaluokkaan kuuluvaa 2 apumiehen virkaa, 49 palkkaluokkaan kuuluvaa siivoajan virkaa, 49 palkkaluokkaan kuuluvaa 2 pesuapulaisen virkaa, 49 palkkaluokkaan kuuluvaa 2 keittiöapulaisen virkaa ja 46 palkkaluokkaan kuuluvaa ompelijan virkaa varten; Kivelän sairaalan kohdalla palkkausmenot 22 palkkaluokkaan kuuluvaa laboratorioalilääkärin virkaa, 22 palkkaluokkaan kuuluvaa prosektorin virkaa, 22 palkkaluokkaan kuuluvaa alilääkärin virkaa, 35 palkkaluokkaan kuuluvaa laborantin virkaa, 37 palkkaluokkaan kuuluvaa 15 sairaanhoitajan virkaa, 40 palkkaluokkaan kuuluvaa 5 apuhoitajan virkaa, 35 palkkaluokkaan kuuluvaa kanslianhoitajan virkaa, 41 palkkaluokkaan kuuluvaa naisvahtimestarin virkaa, 37 palkkaluokkaan kuuluvaa autonkuljettajan virkaa, 41 palkkaluokkaan kuuluvaa 3 apumiehen virkaa, 49 palkkaluokkaan kuuluvaa 3 siivoajan virkaa, 31 palkkaluokkaan kuuluvaa koneenhoitajan virkaa, 37 palkkaluokkaan kuuluvaa asentajan virkaa ja 25 palkkaluokkaan kuuluvaa apulaislääkärin virkaa varten; Nikkilän sairaalan kohdalla palkkausmenot 32 palkkaluokkaan kuuluvan voimistelunohjaajan viran, joka samalla muutettiin voimistelunopettajan viraksi, siirtämiseksi 29 palkkaluokkaan ja varastonhoitajanviran siirtämiseksi 36 palkkaluokasta 35 palkkaluokkaan, molemmat v:n 1948 alusta lukien; tuberkuloosisairaalan kohdalla palkkausmenot 25 palkkaluokkaan kuuluvaa apulaislääkärin virkaa, 49 palkkaluokkaan kuuluvaa 2 siivoajan virkaa, 37 palkkaluokkaan kuuluvaa asentajan virkaa ja 36 palkkaluokkaan kuuluvaa suutarin virkaa varten; sekä Malmin sairaalan kohdalla palkkausmenot 40 palkkaluokkaan kuuluvaa 3 apuhoitajan virkaa, 40 palkkaluokkaan kuuluvaa 2 lastenhoitajan virkaa, 40 palkkaluokkaan kuuluvaa toimistoapulaisen virkaa, 41 palkkaluokkaan kuuluvaa apumiehen virkaa ja 49 palkkaluokkaan kuuluvaa siivoajan virkaa varten. Sairaalain tilapäisen työvoiman määrärahoissa Marian sairaalan kohdalla korotettiin lääkärin palkkioita lääkintöopillisista tutkimuksista sekä poliklinikoissa pidetyistä iltapäivävastaanoitoista. Kulkutautisairaalan kohdalla mm. merkittiin hoitohenkilökunnan menoihin uusi 109 200 mk:n suuruinen erä ylimääräisen toimistoapulaisen palkkaamiseen koko vuodeksi johtajalääkärin kansliaan; ylimääräisten lastenhoitajien lukumäärä alennettiin 12:sta 6:een. Uutena eränä taloushenkilökunnan menoihin merkittiin palkkausmenot 2 ylimääräistä pesuapulaista varten, mutta poistettiin taloustöissä päivystystä hoitavaa apuhenkilöstöä, Kivelän sairaalan kohdalla niinkään korotettiin lääkärin palkkioita sekä varattiin arvion mukaan 60 000 mk ylimääräistä päivystystä varten kulkutautisairaalassa. Uutena eränä sisällytettiin konehenkilökunnan määrärahoihin 79 200 mk lämmittäjän palkkaamiseen 9 kuukauden ajaksi. Nikkilän sairaalan kohdalla mainittakoon hoitohenkilökunnan menoista urkurin kertapalkkion korottaminen 400 mk:sta 500 mk:aan. Tuberkuloosisairaalan kohdalla on tilapäisen työvoiman määrärahoissa havaittavissa supistumista, mikä tuntuvimmin ilmeni talous- ja konehenkilökunnan menoissa, joista edelliset supistuivat 305 600 mk:sta 97 700 mk:aan ja jälkimäiset 129 900 mk:sta 88 000 mk:aan. Malmin sairaalan kohdalla tilapäisen työvoiman tilille merkittiin uutena menoeränä 52 000 mk röntgentutkimuksia varten sisältyen tähän 52 käyntiä 1 000 mk:n käyntimaksuin. Tuntuvin menojen nousu palkkausmenojen ohella tapahtui sairaalain ruokinnan sekä lääkkeiden ja sairaanhoitotarvikkeiden määrärahoissa, joista edellisten lisäys Marian sairaalan osalta oli 7 970 000 mk, kulkutautisairaalan osalta 5 350 000 mk, Kivelän sairaalan osalta 12 000 000 mk, Nikkilän sairaalan osalta 12 200 000 mk, tuberkuloosisairaalan osalta 7 700 000 mk ja Malmin sairaalan osalta 1 907 500 mk; ruokintapäiväkustannukset merkittiin kaikissa muissa sairaaloissa 50 mk:sta korotettuina 80 mk:aan paitsi maaseudulla sijaitsevassa Nikkilän sairaalassa, jossa kustannukset nousivat 38 mk:sta 60 mk:aan. Lääkkeitä ja sairaanhoitotarvikkeita

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 47, 48, 49, 50, 51.

koskevat menot nousivat eniten Marian ja Kivelän sairaalain menoarvioissa, edellisessä 3 740 000 mk:sta 6 362 500 mk:aan ja jälkimmäisessä 5 750 000 mk:sta 9 950 000 mk:aan. Merkittävät ovat myöskin viimeksi mainittujen sairaalain kalustonhankintamenot, jotka Marian sairaalan osalta korotettiin 880 000 mk:sta 4 500 000 mk:aan ja Kivelän sairaalan osalta 3 060 000 mk:sta 4 600 000 mk:aan. Tuberkuloosisairaalan menomomenttiin, Erilaatuiset menot, merkittiin uusina menoerinä varat koe-eläinten ruokintaa sekä parantolaopistoa varten. Malmin sairaalan kalustokunnossapitomenot korotettiin 95 000 mk:sta 620 000 mk:aan. Erinäisten sairaanhoitomenojen luvun nimikkeeseen Erinäiset menot sisältyviä eri sairaalain ja laitosten kannatuseriä oli kustannusten nousun vuoksi myöskin korotettava. Siten momentin Sairaalamaksuja Suomen punaisen ristin sairaalaan lisäys oli 7 470 000 mk nousten arviomäärä 21 420 000 mk:aan. Hermo- ja mielitautien vastustamisyhdistyksen kaupungilta nauttimaan avustussummaa korotettiin valtuuston päätöksen ¹⁾ mukaisesti 112 500 mk:sta 212 500 mk:aan, Kellokosken piirimielisairaalan avustusta lähes 5 milj. mk eli 7 316 100 mk:aan, yliopiston klinikkain avustustilää yli 7.6 milj. mk eli 14 000 000 mk:aan ja Boijen sairaalan ja synnytyslaitoksen avustussummaa 810 000 mk:sta 1 944 000 mk:aan. Sairaanhoidon viimeisen luvun käsittäviin kaupunginhallituksen käyttövaroihin varattiin 500 000 mk.

Kuudennessa pääluokassa, Huoltotoimi, menot lisääntyivät 112 677 937 mk v:n 1947 vastaavasta määrästä. Huoltotoimen sääntöpalkkaisten viranhaltijain palkkausmenojen tuntuva nousu aiheutui palkkojen korotuksen ohella siitä, että kaupunginhallituksen käyttövaroista tähän asti maksetut viranhaltijain kalliinajanlisäykset merkittiin nyt eri hallintohaarojen asianomaisille palkkausmomenteille. Ilahduttavana seikkana on kertomusvuonnakin todettava, että avoimessa huollossa olevien henkilöiden lukumäärä on edelleenkin pysynyt erittäin alhaisena eikä todennäköisesti tule lähiaikoinaan muuttumaan. Tosin on otettava huomioon se mahdollisuus, että siirtoväen erikoishuolto kenties lakanee v:n 1948 alusta lukien, jolloin avustettavien lukumäärä voi jonkun verran nousta. Avunsaajien avustuseriä on ollut jälleen huomattavasti korotettava. Samoin laitoshuollon aiheuttamat kustannukset ovat kohonneet. Pääluokan ensimmäisen luvun, Huoltolautakunta ja huoltoviraston yleinen toimisto momentti Alkoholistihuollon tehostaminen korotettiin valvontapalkkioiden korottamisen vuoksi 150 000 mk:sta 200 000 mk:aan. Luvun Kunnalliskoti laitoksineen yhteisten kustannusten tilapäisen työvoiman määrärahoissa otettiin huomioon uusina menoerinä tarvittavat varat vartijain, konemestarin ja lämmittäjämekaanikon varallaolopäivystystä varten sekä 4 12 kuukaudeksi palkatun keittiöapulaisen palkkausmenot. Itse kunnalliskodin tilapäisen työvoiman tililtä poistettiin edellisessä talousarviossa Vartiokylän haaraosastoa varten varattu määräraha ja merkittiin uusina menoerinä varat ruokalan apulaishoitajan, 8 hoitajan, 5 siivoojan ja yhden kylvettäjän palkkausmenoja varten. Kunnalliskodin yhteydessä toimineen työlaitoksen tultua lakkautetuksi ja laitoksen tultua muutetuksi kunnalliskodiksi, aiheuttivat muutostoimenpiteet menojen nousua useilla kunnalliskodin menomomenteilla sekä vastaavasti vähennystä osan, entisen työlaitoksen menomomenteja käsittävän Työhuoneet nimisen nimikkeeseen menoissa. Kunnalliskodin ruokintamenot olivat yhteensä 15 120 000 mk; ruokintakustannukset korotettiin 26 mk:sta 42 mk:aan ruokintapäivää kohden. Uutteruusrahojen tili nousi 175 000 mk:sta 400 000 mk:aan, kun uutteruusrahan enimmäismäärä korotettiin toukokuun 8 p:nä 1947 200 mk:sta 500 mk:aan. Sekalaisiin menoihin varattiin uutena menoeränä 350 000 mk hoidokkien viihdytystoimintaa ja henkistä huoltoa varten, mistä määrästä osa ajateltiin käyttää huoltolautakunnan määräämin ehdoin hoidokkien raitiotiematkoihin sekä päivärahan maksamiseen sellaisille hoidokeille, jotka työkyvyttömyyden vuoksi eivät voi saada uutteruusrahaa ja joilla ei myöskään ole käytettäväänään eläkkeitä, talletuksia tai omaisten myöntämiä varoja pienten henkilökohtaisten tarpeidensa tyydyttämiseen. Sekalaisten menojen loppusumma nousi täten 600 000 mk:aan. Kunnalliskodin menojen lisäys oli lähes 21 milj. mk lopullisten menojen ollessa 49 121 453 mk. Osan entisen työlaitoksen menomomenteja käsittävään Työhuoneet nimiseen nimikkeeseen varattiin uutena menoeränä 200 000 mk:n suuruinen määrä tilapäistä työvoimaa varten ja kesälomasijaisten palkkausmenoihin 23 850 mk:n erä portinvartijan sijaisen palkkaamiseen. Työhuoneiden aiheuttamat menot olivat 438 422 mk pienemmät kertomusvuoden työ-

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 51.

laitoksen vastaavia menoja. Kunnalliskodin tuotantolaitoksiin kuuluvan pesulaitoksen tilapäisen työvoiman palkkausmenoihin varattiin työaikalain mukaisten työaika-rajoi-
tusten vuoksi uutena eränä 42 460 mk:n menot lämmittäjämekaanikon palkkioon varalla
olosta. Luvun Kunnalliskoti laitoksineen menot nousivat kertomusvuodesta lähes 27
milj. mk. Luvussa Tervalammen työlaitos ja maatila työlaitoksen menojen tilapäisen
työvoiman kohdalle merkittiin ensimmäistä kertaa yhden keittiöapulaisen 72 600 mk:n
suuruiset palkkausmenot sekä 20 000 mk:n suuruinen määrä esitelmöitsijäin ja muiden
valistustilaisuuksien ohjelmansuorittajien palkkausta varten. Työlaitoksessa v:sta 1942
alkaen toiminnassa ollut irtolaisosasto lakkautettiin ja sen tilalle perustettiin alkoholisi-
tiosasto, minkä johdosta 5 ylimääräistä naisvartijan virkaa voitiin lakkauttaa ja ilmen-
neen tarpeen mukaan perustettiin edellä mainittu keittiöapulaisen toimi sekä maatilan
menojen tilapäisen työvoiman kohdalle merkittiin uutena eränä varat puutarhurin apu-
laisen palkkausta varten. Perustetun alkoholiosaston aiheuttamiin menoihin valtio
osallistuu korvaamalla apulaisjohtajan ja sairaanhoitajan palkat sekä osan lääkärinpalk-
kioista, jotka on otettu vastaavasti huomioon tuloina tulosäännessä. Työlaitoksen ruo-
kintakustannuksia varten varattiin 1 396 125 mk, jolloin ruokintapäiväkustannukset
korotettiin 32 mk:sta 45 mk:aan päivässä. Ruokintakustannusten yhteydessä mainitta-
koon, että laitoksen hoidokkien lukumäärä aleni kertomusvuoden 90:stä 75:een; viranhal-
tijain lukumäärä oli entinen eli 10. Tervalammen maatilan tilapäisen työvoiman määrä-
rahoissa otettiin huomioon ainoastaan yhden navetta-apulaisen palkkausmenot entisten
3:n asemesta nautayksikköluvun vähennyttyä puolella eli 50:een. Maatilan kustannuk-
sista mainittakoon, että edellisen vuoden talousarvioon kuorma-auton ostoa varten
varattuun, mutta toistaiseksi vielä käyttämättä olevaan 400 000 mk:n suuruiseen määrä-
rahaan merkittiin lisää 100 000 mk ja kanalan rakennuskustannuksia sekä kanojen hanki-
mistä varten varattiin 150 000 mk. Työtupien menot käsittävän luvun määrärahoista
mainittakoon hoidokkien ruokintakustannukset, jotka korotettiin 45 mk:sta 55 mk:aan
päivässä sekä hoidokkien ja työntekijäin palkat, joista edelliset korotettiin 45 mk:sta
55 mk:aan ja jälkimmäiset 175 mk:sta 215 mk:aan päivässä, mitkä korotukset aiheuttivat
ruokintakustannusten nousun 3 465 000 mk:aan ja työntekijäin palkkojen nousun 5 880 000
mk:aan. Hoidokkien ja työntekijäin lukumäärä oli entinen. Vaikka työtupien toiminta
oli edelleenkin kovin supistettua, nousivat menot niiden kohdalla runsaasti yli 4 milj.
mk. Luvun Hoito huoltolautakunnalle kuulumattomissa laitoksissa ja yksityisissä ko-
deissa sekä suoranaisia avustuksia menot lisääntyivät 50 590 000 mk, mikä lisäys pää-
asiallisesti kohdistui momentteihin Sairaalahoido ja Suoranaiset avustukset. Edellisen
kohdalla lisäys oli n. 17.5 milj. mk ja jälkimmäisen kohdalla 32 milj. mk. Avustukset
nimiseen lukuun merkittiin uutena eränä 192 000 mk väestöliiton kotisisartoimintaa var-
ten ja 96 000 mk Svenska befolkningsförbundet i Finland nimistä yhdistystä varten. Pää-
luokan viimeisen luvun sisältämiin kaupunginhallituksen käyttövaroihin merkittiin
tällä kertaa 2 000 000 mk.

Menosäännön seitsemännen pääluokan, nimeltä Lastensuojelu, menot lisääntyivät
35 226 392 mk. Kertomusvuonnakin on, kuten lähinnä aikaisempinakin vuosina jälleen
korostettava sitä, että lastensuojelulautakunnan työn laajentuminen monille lasten-
suojelutoiminnan eri aloille, samoin kuin 8 tunnin työaikalakikin, vaikuttavat kumpikin
osaltaan lastensuojelumenojen huomattavaan lisääntymiseen, vaikkakin lautakunnan
täysihuollossa olevien lasten lukumäärä on kaupungin kasvamisesta huolimatta pysynyt
jokseenkin entisellään. Menoja lisäävästi vaikuttavat myöskin vajaakykyisille lapsille
avattava Nukarin lastenkoti sekä poikien eristyslaitos. Lastensuojelulautakunnan
sääntöpalkkaisten virkain menoissa otettiin huomioon valtuuston päätös ¹⁾ lastensuoje-
luvirastoon kuuluvan yhden kodissakävijän viran ja 2 toimistoapulaisen viran sekä
Malmin lastensuojelutoimistoon kuuluvan toimistonhoitajan viran vakinaistamisesta
tammikuun 1 p:stä 1948 lukien sekä eräitä muita virkajärjestelyjä. Tilapäisen työvoi-
man tilille varattiin uutena menoeränä 120 000 mk kodissakävijän palkkaamiseen työ-
huolto-osastolle. Lastenhuoltolaitosten sääntöpalkkaisten virkain määrärahoihin mer-
kittiin mm. valtuuston päätösten ¹⁾ mukaisesti palkkausmenot, joihin kuuluivat seu-
raavat Nukarin lastenkotiin tammikuun 1 p:stä 1948 lukien perustettavat sääntöpalk-
kaiset virat: 35 palkkaluokkaan kuuluva johtajan virka, 4 40 palkkaluokkaan kuulua

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 54.

lastenhoitajan virkaa, 46 palkkaluokkaan kuuluva keittäjän virka, 49 palkkaluokkaan kuuluva keittiöapulaisen virka, 3 49 palkkaluokkaan kuuluvaa palvelijan virkaa ja 37 palkkaluokkaan kuuluva talonmiehen virka. Lisäksi määrärahasa otettiin huomioon eräät virkajärjestelyt Toivoniemen koulukodissa, jonne perustettiin 37 palkkaluokkaan kuuluva käsityönopettajan virka syyskuun 1 p:stä 1947 lukien ja lakkautettiin samasta päivästä lukien 47 palkkaluokkaan kuulunut palvelijapuutarhanhoitajan virka sekä elokuun 1 p:stä 1947 lukien 27 palkkaluokkaan kuulunut kansakoulunopettajan virka. Saman luvun tilapäisen työvoiman tilille merkittiin Sofianlehdon pikkulastenkodin kohdalla uusina menoerinä tarvittavat varat apulaislämmittäjän, 8 200 mk:n kuukausipalkkaisen toimistoapulaisen, sairaanhoitajan, lastenhoitajan, keittiöapulaisen ja siivoojan palkkaamiseen sekä käyttövarat päivystyskorvauksia varten; vastaanottokodin kohdalla uusina menoerinä varat apulaisompelijan, apulaissiivoojan ja vapaapäivinä toimivan lämmittäjän palkkaamiseen sekä menot ylimääräistä suursiivousapua varten; ammattioppilaskodin kohdalla uusina menoerinä varat hoitajaharjoittelijan ja tilapäisen suursiivousapulaisen palkkausta varten; sekä Toivolan koulukodin kohdalla uusina menoerinä varat yläkansakoulunopettajan, apulaishoitajan ja keittiöapulaisen palkkaamiseen. Lisäksi ensimmäistä kertaa merkittiin tilapäisen työvoiman tilille menot Nukarin lastenkotia ja poikien eristyslaitosta varten, joista jälkimmäisen menoihin varattiin palkkaamenot mm. johtajaa, emännöitsijää ja vahtimestaria varten. Sofianlehdon pikkulastenkodissa korotettiin harjoittelijain lukumäärä 4:stä 8:aan ja Malmin lastenkodissa hoitajaharjoittelijain lukumäärä 2:sta 4:ään. Tilapäisen työvoiman menot nousivat kaikkiaan yli 2 milj. mk. Lastenhuoltolaitosten useilla menomomenteilla aiheuttivat määrärahojen nousua Nukarin lastenkotia ja poikien eristyslaitosta varten tarvittavat menot. Täten esim. kalustonhankintamenot lisääntyivät n. 1.3 milj. mk, mistä lisäyksestä uusina menoerinä mainittakoon 50 000 mk Sofianlehdon pikkulastenkodin kaluston uusimiseen, 876 774 mk Nukarin lastenkodin kalustoa varten, 50 000 mk poikien eristyslaitosta varten sekä 45 000 mk Toivoniemen koulukodin kudontatöihin tarvittavaa kalustoa varten. Ruokintakustannukset nousivat yli 3.6 milj. mk; korkein ruokintapäivähinta oli 45 mk ja alin 30 mk. Luvun kaksi viimeistä menomomenttia, Eristyslaitoksen perustaminen ja Eristyslaitoksen käyttökustannukset, voitiin poistaa. Ottaen huomioon todennäköisesti välttämättömät hoitomaksujen korotukset korotettiin luvun Sijoitus yksityishoitoon, apumaksut ym. momentti Yksityishoito ja jatko-opetus 11 000 000 mk:sta 12 500 000 mk:aan. Momentti Suojelukasvatuksen alaisten hoidokkien sijoittaminen valtion laitoksiin ja yksityishoitoon korotettiin 600 000 mk:sta 1 200 000 mk:aan. Hoidokkien lukumäärän mahdollisen lisääntymisen ja hoitomaksujen kohoamisen varalta varattiin momentille Keuhkotautisten lasten hoito Drogen nimisessä lastenkodissa 2 400 000 mk entisen 2 200 000 mk:n asemesta huolimatta siitä, että hoidokkien lukumäärä kertomusvuonna oli entinen eli 91. Samasta syystä korotettiin momentti Tylsämielisten lasten erikoishoito ja opetus 100 000 mk:n määrin eli 1 600 000 mk:aan, vaikka hoidokkien lukumäärä kertomusvuonna olikin vähentynyt 79:stä 71:een. Lastenhuoltolaitosten tiloista mainittakoon, että Toivoniemen tilan kohdalla sääntöpalkkaisiin palkkausmenoihin merkittiin valtuuston päätöksen ¹⁾ mukaisesti varat naispuutarhurin palkkaamiseen Toivoniemen tilalle. Toivolan tilan kustannusmenojen tilille varattiin tilapäisen työvoiman kohdalle uutena menoerinä 6 kuukaudeksi palkattavan puutarha-apulaisen palkkausmenot ja varat vapaapäivien lomittajan palkkausta varten. Avustukset nimiiseen lukuun sisältyviä yksityisten yhdistysten ja laitosten avustuseriä korotettiin kaikkia tasapuolisesti n. 25 %. Erillisenä lukuna pääluokkaan sisältyvät kaupunginhallituksen käyttövarat korotettiin 150 000 mk:sta 200 000 mk:aan.

Erinäiset sosiaaliset tehtävät nimisen kahdeksannen pääluokan toisesta luvusta, Työnvälityslautakunta ja sen toimisto, mainittakoon, että työnvälityksen nyttemmin vapauduttua sota-ajan sille asettamista rajoituksista on voitu määrätietoisesti ryhtyä tehostamaan työnvälitystä. Henkisen työn osasto, joka samalla toimii koko maata käsittävänä Henkisen työn välityskeskusena, on erikoisesti naispuolisen työvoiman välityksessä saavuttanut hyviä tuloksia. Samoin on nuoris-osastolla välitystoiminnan ohella tarmokkaasti edelleen kehitetty ammatinvalinnan ohjausta, joka kertomusvuonna on jo koskenut kaikkia kaupungin kansakoulujen jatkoloukilta päässeitä oppilaita ja

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 54.

mahdollisesti jo ensi vuonna käsittää myöskin ammattikoulujen oppilaat. V. 1946 toimintansa aloittanut ravintola-osasto on menestynyt erinomaisesti ja saavuttanut ravintolatyönvälityksen alalla hyviä tuloksia. Merimiesosaston toiminta on niinkään varsinkin uuden ns. vuorojärjestelmän vuoksi laajentunut. Tätä työnvälitystoimiston nykyistä toimintaa silmällä pitäen on jouduttu arvioimaan määrärahat v:n 1948 talousarviota varten. Työnvälityslautakunnan ja sen toimiston sääntöpalkkaisten virkain määrärahassa otettiin huomioon valtuuston päätös ¹⁾ merimiesosaston ja ravintolaosaston johtajien palkkausmenojen siirtämisestä 22 palkkaluokkaan. Tilapäisen työvoiman tilille mm. varattiin uusina menoerinä 24 ja 32 palkkaluokkaan kuuluvat apulaisen palkkausmenot sekä käyttövarat siivousapua varten. Palkkio iltavastaanoton hoitamisesta merimiesosastossa korotettiin 4 000 mk:sta 5 000 mk:aan kuukaudessa ja lämmittäjän kuukausipalkkio 2 200 mk:sta 3 000 mk:aan. Momentti Kaluston hankinta, jolle kertomusvuonna merkittiin varat lisäkaluston hankkimiseen toimistoon, poistettiin. Työnvälitystoimiston nuorisovälityksen ja ammatinvalinnan ohjauksen saattamiseksi kiinteämpään yhteistyöhön kansakoululaitoksen kanssa, merkittiin lukuun uutena määrärahana ammatinvalintakomitean käyttöön valtuuston päättämä ²⁾ määrä, 300 000 mk, ammatinvalinnallisia julkaisuja, elokuvia ja esitelmiä varten, mikä määräraha siirrettiin opetustoimen menoarviosta kansakoulujen yhteisten menojen tililtä Ammatinvalinnan oppaiden julkaiseminen. Luvun Työttömyyden aiheuttamat erinäiset toimenpiteet ainoa momentti, Kaupunginhallituksen käyttövarat työttömyyden varalta, merkittiin entisin, 1 000 000 mk:n määrin. Luvun Yleishyödyllisten tarkoitusten määrärahat ainoa momentti, Apurahoja yleishyödyllisille yrityksille ja laitoksille, kaupunginhallituksen määräyksen mukaan, korotettiin 1 250 000 mk:sta 1 560 000 mk:aan. Kysymyksessä olevan pääluokan menojen lisäyksestä noin puolet kohdistui Urheilu ja retkeily nimiseen lukuun, jossa tuntuvimmat lisäykset tapahtuivat kansanpuistojen ja urheilulaitosten menoissa. Edellisten lisäys oli n. 6.6 milj. mk ja jälkimmäisten lähes 10 milj. mk. Kansanpuistojen sääntöpalkkaisten virkain menoissa otettiin huomioon valtuuston päätös ²⁾ 33 palkkaluokkaan kuuluvan Korkeasaaren kaitsijan viran lakkauttamisesta tammikuun 1 p:stä 1948 lukien. Eläinten ruokintamenot nousivat 551 770 mk eli 1 500 000 mk:aan. Korjaukset nimisen momentin määräraha nousi lähes 1.5 milj. mk, josta 1 295 000 mk:n menolisäys kohdistui Korkeasaareen suoritettaviin korjaus- ja uudistustöihin, joiden määräraha korotettiin 505 000 mk:sta 1 800 000 mk:aan. Lähes 2 milj. mk nousivat myöskin uudisrakennuksia varten arvioidut käyttövarat, joihin mm. Korkeasaaren menoja varten merkittiin 2 540 000 mk ja kokonaan uusina menoerinä merkittiin 25 000 mk Mustasaaren vene- ja uimalaituria varten, 45 000 mk Varsasaaren käymälää varten, 35 000 mk Pihlajasaaren pientä venesiltaa varten, 380 000 mk Lauttasaaren vesijohtotöitä ja käymälää varten, 10 000 mk kiintotelineitä varten Hietarannan uimarannalle, 50 000 mk Kivinkassa suoritettavia töitä varten ja 60 000 mk Herttoniemen uimarannalla ym. suoritettavia töitä varten. Nimikkeen Urheilulaitokset hallinto- ja hoitomenoissa määrärahasta Viitoitetut hiihtoladut siirrettiin Haagan hiihtomajaa koskeva erä momentille Retkeily, matkailu sekä loma- ja vapaa-ajan vietto, jonka menot korotettiin 100 000 mk:sta 702 200 mk:aan; vuotta 1948 on pidettävä varsinaisesti ensimmäisenä vuotena, jolloin kaupungin retkeily- ja matkailuasioita tullaan hoitamaan talousarvion puitteissa. Kunnalliseen urheiluneuvontaan käytettäviä varoja merkittiin yhteensä 400 000 mk, johon mm. uusina menoerinä sisältyi 60 000 mk 6 kuukaudeksi palkattavan naisurheiluneuvojan, 30 000 mk talvikaudeksi palkattavan 3 voimistelunohjaajan ja 5 000 mk mäenlaskuneuvojan palkkausmenoja, 10 000 mk hiihtoneuvontaa ja -kurseja varten ja 15 000 mk ennakolta arvaamattomia ohjaustarpeita varten. Yleisurheilun-, palloilun-, voimistelun-, nuorten- ja naistenohjaajien lukumäärä korotettiin 5:stä 7:ään ja niiden palkkio 20 000 mk:aan 15 000 mk:sta. Kysymyksessä olevan nimikkeen, Urheilulaitokset, korjaus- ja kunnossapitomenoihin lisättiin momentti Lämpö- ja vesijohtojen korjaus, 83 000 mk:n suuruinen, ja momentille Liitosalueiden urheilukenttien ja uimarantain ym. rakennukset merkittiin uutena menoeränä 82 800 mk Pirttimäen retkeilymajaa varten ja 40 000 mk Vartiokylän uimarantaa varten. Katurakennusosaston tilille Urheilu- ja pallokenttien, hiihto- ja kelkkamäkien sekä luistin- ja ratsastusratojen ym. korjaus ja kunnossapito vanhalla kaupunkialueella varattiin uutena menoeränä 220 000 mk uimastadionia varten.

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 55. — ²⁾ S:n s. 56.

Momentti, Käpylän raviradalla suoritettaviin töihin, poistettiin. Urheilu ja retkeily luvun viimeiseen nimikkeeseen Avustukset sisältyviä eri voimistelu- ja urheiluseuroille jaettavia avustusrahoja korotettiin runsaasti 25 %. Momentti Piirien kurssi-toiminnan avustaminen oli uusi ja sille merkittiin käyttövaroja 50 000 mk. Kansanhuoltolautakunnan ja sen toimiston menoja arvioitaessa pyrittiin säästävyyssyistä entistä enemmän supistamaan toimiston varsinaisen henkilökunnan lukumäärää. V:n 1948 talousarviossa arvioitiin viranhaltijain lukumäärä 264:ksi, joten henkilöluku väheni 78:lla eli lähes 23.1 % edellisestä vuodesta. Tällainen henkilökunnan supistaminen edellyttää kuitenkin pätevän ja kokeneen työvoiman palkkaamista ainakin tärkeimpiin tehtäviin, jonka vuoksi katsottiin olevan syytä samassa yhteydessä eräiden virkojen palkkauksen korottamiseen. Toisaalta taas on ilmennyt tarve perustaa muutamia uusia alemmpipalkkaisia virkoja. Näiden virkajärjestelyjen tuloksena arvioitiin peruspalkkojen aiheuttaman säästön nousevan yli 7 milj. mk kertomusvuodesta. Toimiston arviomenot nousivat nyt yhteensä 44 561 876 mk:aan, joten lisäys oli edellisestä talousarviomäärästä yli 6 milj. mk. Tilapäisen työvoiman tilin, jolta suoritetaan kansanhuolto-toimiston ko ko henkilökunnan palkkaus, menolisäys oli 4 824 740 mk. Tätä määrärahaa koskevista eri osastojen kohdalla tapahtuneista virkajärjestelyistä mainittakoon, että kansliaosastossa mm. lakkautettiin yhden apulaissihteerin, yhden kirjaajanapulaisen ja monistajan virat ja tukku- ja vähittäiskauppaosastossa apulaisosastonjohtajan ja kala-kaupanvalvojan virat; uusina menoerinä varattiin kansliaosastolle 38 palkkaluokan mukaiset toimistoapulaisen palkkausmenot, kuljetus- ja polttoaineosastolle apulaisosastonjohtajan ja 2 tarkkailijan palkkausmenot, tarkkailuosastolle 26 ja 31 palkkaluokan mukaiset tarkkailijan palkkausmenot ja tukku- ja vähittäiskauppaosastolle 38 palkkaluokan mukaiset toimistoapulaisen palkkausmenot. Polttoainepäällikön osaston menot, joita varten v:n 1947 talousarviossa oli oma määrärahaansa, yhdistettiin nyt kuljetus- ja polttoaineosaston menoihin; näistä määrärahoista jätettiin pois mm. lämpöteknillisen asiantuntijan palkkausmenot. Lukumäärältään eniten muutoksia tapahtui toimistoapulaisien viroissa, joita muuteltiin ja siirrettiin tarpeen mukaan. Toimiston menoihin supistavasti vaikutti myöskin se, että tammikuun 1 p:stä 1948 lukien päätettiin lakkauttaa Kulosaaren, Sörnäisten ja Lauttasaaren kansliat. Kahden viimeksi mainitun kanslian lopettamisesta arvioitiin kertyvän n. 900 000 mk:n suuruisen säästön ottamalla huomioon, että ostokorttiosastolle on näiden kansliain lopettamisen vuoksi palkattava lisää 4 toimistoapulaista. Jalkinejakelusta aiheutuvia kustannuksia ja muita ennakolta arvaamattomia menoja varten varattiin ylimääräisen työvoiman palkkaamiseen 1 500 000 mk. Ostokorttien jakeluun tarvittavat varat korotettiin 4 110 000 mk:sta 7 800 000 mk:aan. V:n 1948 talousarviossa oli vielä edelleen otettava huomioon väestönsuojelulautakunnan tarvitsemat käyttövarat. Nämä määrärahat käsittävän luvun arviomenot supistuivat kuitenkin kertomusvuoden 76 050 mk:n määrästä 42 300 mk:aan. Luvun toinen ja viimeinen momentti, Arvaamattomat menot, muutettiin Arkiston järjestely ja arvaamattomat menot nimiseksi. Työasiainlautakunnan, jonka tehtäviin edelleen v. 1948 tulee ilmeisesti kuulumaan työtä vieroksuvia henkilöitä koskevan lain ainakin osittainen toimeenpaneminen sekä lisäksi lautakunnalle muuten kuuluvat, mm. työttömyyhuollon piiriin kuuluvat tehtävät, menot arvioitiin suunnilleen kertomusvuoden menojen mukaisesti; menojen arviomäärä oli 1 821 147 mk. Asutuslautakunnan menot korotettiin 19 100 mk:sta 20 000 mk:aan. Luvun Kansaneläkelaisissa säädettyjen lisäeläkkeiden kunnanosuudet ainoalle momentille merkityt kansaneläkelaitokselle tulevat korvaukset korotettiin 1 000 000 mk:sta 5 000 000 mk:aan. Raittiusvalistuslautakunnan menot nousivat 357 800 mk:sta 622 600 mk:aan. Lautakunnan palkkiomäärärahoissa korotettiin sihteerin palkkiosuus 36 000 mk:sta 54 000 mk:aan sihteerin työmäärän lisääntymisen vuoksi ja vahtimestarin palkkiomenot siirrettiin lukuun merkitylle uudelle tilille, Tilapäistä työvoimaa, johon myöskin merkittiin ensimmäistä kertaa 3 000 mk:n erä siivoijan palkkaamiseen. Luvun sääntöpalkkaisten virkain tilille, joka myöskin oli uusi, merkittiin valtuuston päätöksen ¹⁾ mukaisesti menestykselliseksi osoittautunutta työmaajuopottelun torjuntatoimintaa varten raittiusvalistuslautakunnan neuvojan palkkausmenot, 153 600 mk. Raittiusvalistustoimintaa varten varattiin tällä kertaa 320 000 mk. Nuorisotyölautakunta niminen luku oli uusi ja merkittiin sitä varten käyttövaroja valtuuston päätöksen ¹⁾

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 58.

edellyttämä määrä, yhteensä 561 200 mk, mikä jakautui seuraaville momenteille: Palkkiot, 40 200 mk, Sääntöpalkkaiset virat, 415 800 mk, Vuokra, 18 000 mk, Valaistus, 4 200 mk, Siivoaminen, 3 000 mk, Kaluston hankinta, 65 000 mk ja Tarverahat, 15 000 mk. Pääluokan viimeisen luvun, Avustukset, ainoa momentti, joka sisälsi määrärahan Tervalammen raittius- ja varhaisnuorisotyöopiston lomakotia varten, korotettiin 100 000 mk:sta 125 000 mk:aan.

Opetustoimen pääluokkaan, järjestyksessä yhdeksänteen, sisältyvistä eri opetuslaitosten menoista mainittakoon, että suomenkielisissä kansakouluissa arvioitiin oppilaiden lukumäärän talousarviovuonna nousevan n. 15 000:een ja ruotsinkielisissä kansakouluissa n. 4 200:aan, joita lukumääriä soveltuvien kohdoin on pidetty jonkunlaisena perustana talousarviota laadittaessa. Sekä suomen- että ruotsinkielisten kansakoulujen palkkiotilille merkittiin uusina menoerinä veistonjohtajan ja käsityönjohtajan palkkausmenot sekä 10 000 mk ruotsinkielisten kansakoulujen opettajakuoron avustamiseen, Suomenkielisten kansakoulujen sääntöpalkkaisten virkain momentille merkittiin valtuuston päätöksen ¹⁾ mukaisesti uuden, 32 palkkaluokkaan kuuluvan koulupsykologin palkkausmenot tammi-kuun 1 p:stä 1948 lukien. Momentin menot nousivat lopullisesti 27 919 900 mk:sta 119 596 790 mk:aan. Tilapäisen työvoiman määrärahoissa tapahtui suomenkielisten kansakoulujen osalta n. 2.7 milj. mk:n lisäys, mihin lisäykseen uusina menoerinä sisältyvät huonokuuloisten opettajan ja puhevikaisten opettajan palkkausmenot, ja ruotsinkielisten kansakoulujen osalta lähes 1.4 milj. mk:n lisäys, johon sisältyy mm. uutena menoeränä 350 000 mk syyslukukaudella todennäköisesti tarvittavien lisäopettajien palkkaukseen. Vuokramenoihin merkittiin suomenkielisten kansakoulujen tilille 28 080 mk:n suuruiset vuokramenot Vartiokylän koulu varten ja ruotsinkielisten koulujen tilille 25 000 mk:n suuruinen erä luokkahuoneen vuokraamiseen Lauttasaren kansakoululle. Suomenkielisten kansakoulujen momentti, Käpylän uuden koulurakennuksen kalustaminen, oli uusi ja merkittiin sille 3 956 000 mk. Etenkin oppilaiden hammashoidon vuoksi oli määrärahaa Lääkkeet ja oppilaiden hammashoito korotettava ollen lisäys suomenkielisten kansakoulujen osalta n. 2.5 milj. mk eli menojen lopullinen määrä 4 546 000 mk ja ruotsinkielisten kansakoulujen osalta 0.5 milj. mk eli menojen lopullinen määrä 1 028 000 mk. Suomenkielisten kansakoulujen koulutarvikkeiden menot nousivat 4 000 000 mk:sta 10 000 000 mk:aan ja ruotsinkielisten koulujen vastaavat menot 1 600 000 mk:sta 2 620 000 mk:aan. Tuntuva menojen lisäystä on myöskin havaittavissa ruokakustannusten nousun vuoksi momentilla Suoranaiset avustukset, joka suomenkielisten koulujen kohdalla nousi 25 480 000 mk:sta 32 630 000 mk:aan ja ruotsinkielisten koulujen kohdalla 7 302 000 mk:sta 9 512 000 mk:aan. Suomenkielisten oppilaiden kesävirikistykseen varattuja käyttövaroja korotettiin 1 milj. mk, joten lopulliset käyttövarat olivat 6 000 000 mk ja oppilaiden voimistelu- ja urheiluharrastusten edistämiseen osoitettuihin menoihin merkittiin uutena menoeränä 200 000 mk suksivaraston täydentämistä varten. Ruotsinkielisten kansakoulujen oppilaiden kesävirikistykseen varattua määrärahaa korotettiin myöskin jonkun verran nouden käyttövarat 1 495 800 mk:aan. Kansakoulujen yhteisten menojen 458 630 mk:n suuruudesta lisäyksestä noin puolet kohdistui koulupuutarhan menoihin. Suomenkielisen työväenopiston sääntöpalkkaisten virkain momentille merkittiin valtuuston päätöksen ²⁾ mukaisesti 34 palkkaluokkaan kuuluvan ylivahtimestarin palkkausmenot. Yleiset ammattikoulut nimiseen lukuun sisältyvissä kirjapainokoulun menoissa otettiin huomioon valtuuston päätös ³⁾ litografisen osaston perustamisesta kirjapainokouluun, mikä osaltaan aiheutti määrärahojen nousua momenteilla Palkkiot, Tilapäistä työvoimaa, Kaluston hankinta ja Opetus- ja työtarvikkeet. Kirjapainokoulun menojen suurin nousu tapahtui kalustonhankinnan tilillä, johon varattiin litografiosastoa varten 902 400 mk; tämä momentti nousi 14 000 mk:n määrästä 916 400 mk:aan. Ammatteihin valmistavat koulut nimisessä luvussa Valmistavan poikain ammattikoulun kalustonhankintamenoja alennettiin yli 2 milj. mk eli 2 792 795 mk:sta 397 000 mk:aan. Uusina menoerinä tälle tilille varattiin 65 000 mk eri jännitteitä varten säädettävää muuntajaa varten ja 50 000 mk vedenlämmityslaitteita varten Pietarinkadun työpajaan. Oppilaiden hammashoitomenojen vuoksi oli tuntuvasti korotettava sekä Valmistavan poikain ammattikoulun että Valmistavan tyttöjen ammattikoulun määrärahaa Lääkkeet ja sairaanhoitotarvikkeet, joka edellisen osalta nousi 12 000 mk:sta 415 000 mk:aan ja jälkimmäisen osalta 7 000

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 59. — ²⁾ S:n s. 62. — ³⁾ S:n s. 63 ja 181.

mk:sta 360 000 mk:aan. Valmistavan tyttöjen ammattikoulun sääntöpalkkaisten virkain määrärahoja arvioitaessa otettiin huomioon valtuuston päätös ¹⁾ tyttöjen ammattikoulun leipojan viran lakkauttamisesta ja 35 palkkaluokkaan kuuluvan ammattityönopettajan viran perustamisesta, molemmat v:n 1948 alusta lukien. Tyttöjen ammattikoulun kaluston hankintamenoihin varattiin pianon hankkimista varten 200 000 mk. Tämän momentin menot nousivat 53 050 mk:sta 285 400 mk:aan. Uutena määrärahana mainitun ammattikoulun menoihin merkittiin valtuuston päätöksen ¹⁾ edellyttämä määrä, 314 600 mk, uuden talousluokan perustamista ja uuden ompeluluokan jatkamista varten. Ammattioppilaslautakunnan luvun tilapäisen työvoiman määräraha poistettiin. Lastentarhojen menot nousivat kaikkiaan n. 45 milj. mk, mikä pääasiallisesti kohdistui nimikkeeseen Lastentarhat laitoksineen. Sekä lastentarhain johtokunnan että lastentarhoja laitoksineen koskevien sääntöpalkkaisten virkain määrärahoja arvioitaessa otettiin huomioon valtuuston päätös ²⁾ eräistä uusista laitoksista koskevista virkajärjestelyistä, joista mainittakoon perustettavat 12 uutta 33 palkkaluokkaan kuuluvaa lastentarhanopettajan virkaa, 2 47 palkkaluokkaan kuuluvaa talousapulaisen virkaa, 2 48 palkkaluokkaan kuuluvaa talousapulaisen virkaa ja 7 54 palkkaluokkaan kuuluvaa aputyön virkaa. Lastentarhain johtokunnan tilapäisen työvoiman tilille merkittiin uusina menoerinä tilapäisen apulais-tarkastajan, puistotätien toimintaa tarkastavan valvojan ³⁾ sekä siivoojan palkkausmenot. Nimikkeessä Lastentarhat laitoksineen palkkiomäärärahat merkittiin ottamalla huomioon valtuuston päätös ²⁾ johtajattarien palkkioiden korottamisesta. Kalustonhankintamenojen nousuun 201 965 mk:sta 701 165 mk:aan vaikutti pääasiallisesti kaluston uusimiseen sekä pianoja varten varatut menot. Ruokintakustannusten nousun vuoksi korotettiin ruokintamäärärahaa lähes 3 milj. mk, joten näiden menojen lopullinen määrä oli 6 298 000 mk. Porvoonkadun tienoille perustettavan päiväkodin menot, jotka kertomusvuonna sisältyivät puheena olevan nimikkeen, Lastentarhat laitoksineen, eri momenteille, mutta joita ei voitu käyttää, merkittiin nyt momentille Porvoonkadun päiväkoti 607 480 mk:n määrin. Uusina määrärahoina lisättiin nimikkeeseen momentit Käpylän uusi lastentarha ja seimi, 2 029 505 mk:n, Oulunkylän lastentarha, 1 008 400 mk:n, ja Haagan lastentarha, 959 475 mk:n, suuruisin määrin. Kertomusvuoden talousarvion määrärahat momentilla Tapanilan ja Pakila—Pirkkolan lastentarhat merkittiin erillisiksi, Pirkkolan, Tapanilan ja Pakilan lastentarhaa koskeviksi menoiksi vastaavasti 584 355 mk:n, 921 605 mk:n ja 527 215 mk:n suuruisin määrin. Lukuun Avustukset sisältyvistä eri laitosten avustuseristä mainittakoon, että mikäli niitä korotettiin, niin korotus oli miltei kauttaaltaan 25 %. Poikkeuksen tekivät Vaatturiammattikoulun ja Kultaseppäkoulun saamat avustukset, jotka korotettiin valtuuston päätösten ⁴⁾ mukaisesti, edellinen 8 500 mk:sta 44 400 mk:aan ja jälkimmäinen 23 500 mk:sta 60 000 mk:aan. Muut huomattavimmat korotukset tapahtuivat Taideteollisuuskeskuskoulun, Verhoiluammattikoulun, Helsingin käsityöopiston, Pasilan lastenseimen ja Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliiton Santahaminan lastentarhan saamista avustuksissa, joista Verhoiluammattikoulun ja Santahaminan lastentarhan avustukset nousivat vastaavasti 75 ja 80 % ja muiden avustukset n. 50 %. Uusina määrärahoina merkittiin nimikkeeseen Kauppaoppilaitokset, teknillinen opetus ym. Lauttasaaren yhteiskoulua varten 175 000 mk:n suuruinen avustus ja nimikkeeseen Lastentarhat ja seimet Kottby privata svenska barnträdgård nimistä lastentarhaa varten 60 000 mk ja Suomen lastenhoitoyhdistys—Barnavårdsföreningen i Finland nimiselle yhdistykselle 330 000 mk:n suuruinen avustus. Lastentarhoja ja seimiä koskevista avustuksista poistettiin määrärahat Vapaan huollon Haagan keskuksen lastentarha ja päiväkoti ja Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliiton Oulunkylän osaston lastentarha. Pääluokan viimeisen luvun, Käyttövarat, ainoa, kaupunginhallituksen käyttövarat sisältävä momentti, oli entisen suuruinen, 200 000 mk.

Kymmenenteen pääluokkaan, Sivistystoimi, kuuluvista kaupunginkirjaston menoista mainittakoon, että kirjaston kalustonhankintamenot nousivat edellisestä 600 000 mk:n määrästä 2 300 000 mk:aan, mihin määrään sisältyy valtuuston päätöksen ⁴⁾ edellyttämä määrä, 350 000 mk, Kulosaaren sivukirjaston sisustamiseen ja 986 700 mk Töölön sivukirjaston kalustamiseen ja sisustamiseen. Momentin Painatus ja sidonta menot ajettiin kahdelle momentille siten, että painatusmenot sisältävälle momentille varat-

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 63 — ²⁾ S:n s. 64 — ³⁾ S:n s. 65. — ⁴⁾ S:n s. 66.

tiin käyttövaroja 300 000 mk ja sidontaa sekä kirjallisuutta varten varatut menoerät yhdistettiin Kirjallisuuden hankinta ja sidonta nimiseksi momentiksi, jolle merkittiin käyttövaroja 7 800 000 mk. Kirjaston vuokramenoihin sisällytettiin 4 080 mk:n erä Sofiankadun 4:ssä olevan varastohuoneen vuokraa varten. Momentti, Järjestelyjä Töölön haarakirjastossa, voitiin poistaa. Kaupunginmuseon kokoelmien kartuttamista varten tarkoitettuja käyttövaroja korotettiin 30 000 mk:sta 60 000 mk:aan museolle ostettaviksi tarjottavien Helsingin historiaan kuuluvien arvoesineiden ja taideteosten hintojen nousun vuoksi. Musiikkilautakunnan menoista mainittakoon, että huomattavin menojen lisäys tavanmukaisten palkkamenojen nousun ohella tapahtui vuokramenoissa, joihin lisättiin Pohj. Hesperiankadun 15:ssä olevan huoneiston vuokra, 36 348 mk, mikä korotti lopulliset vuokramenot 54 648 mk:aan. Kaupunginorkesterin konserttikustannukset arvioitiin 700 000 mk entisiä suuremmiksi eli 1 975 000 mk:n määrin, koska vierailevien johtajien ja solistien palkkiot samoin kuin painatus- ja ilmoituskulut ovat tuntuvasti nousseet; lisäksi sinfoniakonserttien lukumäärää lisättiin 4:llä kalenterivuotta kohden. Pääluokan viimeiseen lukuun, Avustuksen nimiseen, sisältyviä teatterien ja taidelaitosten avustuseriä korotettiin yleensä 25 %. Poikkeuksen tästä tekevät Ruotsalainen teatteri ja Helsingin Työväenteatteri, jotka saivat avustuseränsä n. 40 %:n korotuksen, edellinen ehdoin, että teatterin on annettava 25 huokeahintaista näytäntöä ja jälkimmäinen sen vuoksi, että työväenteatteri on nykyisin taiteellisessa suhteessa täysin verrattavissa pääkaupungin kolmeen muuhun suureen teatteriin ja että se, vaikka kertomusvuoden menoarviossa avustuksen suurempi korottaminen jo otettiin huomioon, jäisi edelleen huonompaan asemaan jos sen avustusta korotettaisiin vain 25 %. On huomattava, että Helsingin Työväenteatterin lippujen hinnat on pidettävä alhaisempina kuin muiden suurempien teatterien. Usuna avustuksen saajina merkittiin Kalliolan orkesteri 25 000 mk:n ja Tapanilan työväen näyttämö, jolle kaupunginvaltuusto jo v. 1947 oli myöntänyt 25 000 mk:n suuruisen avustuksen, 30 000 mk:n suuruisin avustumäärin. Ulkoilmakonserttien toimeenpanemista varten kertomusvuodeksi varattu 84 300 mk:n suuruisen määräraha korotettiin 150 000 mk:aan, edellisen määrärahan osoittautuessa aivan riittämättömäksi. Avustusmenojen lisäys oli lähes 2 milj. mk. Teatterien ja oopperan avustusten saannin ehdoksi valtuusto asetti sen, että Ruotsalainen teatteri ja Helsingin kansanteatteri antoivat vähintään 25 sekä Suomalainen ooppera vähintään 8 kansannäytäntöä puolin tai sitä halvemmin lipunhinnoin. Suomen kansallisteatteri vapautettiin huokeahintaisten näytäntöjen antamisesta teatterin saaman suhteellisen vähäisen avustuksen vuoksi.

Kiinteistöjen pääluokan, yhdennentoista järjestyksessä, luvun Kiinteistölautakunta ja kiinteistötoimisto tilapäisen työvoiman määrärahoista poistettiin kiinteistötoimiston tonttiosaston menoerästä asutuslakimiehen ja rakennusneuvojan palkkausmenot ja talosaston menoerästä isännöitsijän palkkausmenot; asemakaavaosaston vastaavalle tilille varattiin 600 000 mk entisen 420 000 mk:n asemesta satunnaisen työvoiman palkkaamiseen. Tilapäisen työvoiman määrärahan lisäys kertomusvuodesta oli 242 600 mk. Momentti Kolmio-, monikulmio- ja yksityiskohtien mittaukset korotettiin 3 900 000 mk:sta 4 450 000 mk:aan. Mainittakoon, että tilapäisen työvoiman määrärahaan sisältyvä entinen menoerä, maanmittaus- ja kartastotöiden osasto, muutettiin Kaupunkimittaussosasto nimiseksi ja momentti Muovailutyöt, karttojen painatus ym. muutettiin Asemakaavamallit, karttojen painatus ym. nimiseksi. Maatalousosaston sääntöpalkkaisten virkain tilille merkittiin valtuuston päätöksen ¹⁾ edellyttämä määrä, 855 600 mk, maataloustyönjohtajan virkain perustamiseksi kiinteistötoimiston maatalousosaston alaisille Tuomarinkylän, Haltialan, Pukinmäen, Vartiokylän, Fallkullan ja Talin tiloille tammikuun 1 p:stä 1948 lukien. Tuomarinkylän tilan maataloustyönjohtajan virka merkittiin 29 palkkaluokkaan ja muut 31 palkkaluokkaan kuuluviksi. Maatalousosaston tilapäisen työvoiman määrärahaan merkittiin palkkausmenot mm. 2 maanviljelystyönjohtajalle entisten 8 asemesta, 3 karjakolle entisten 4:n asemesta, 2 karjanhoitajalle entisen yhden asemesta ja 85 muonamiehelle entisten 89 asemesta. Tähän määrärahaan sisältynyt menoerä, Rahapalkka päiväläisille, muutettiin momentiksi Työpalkat lähes 2 milj. mk:n menolisäyksiin, joten työpalkkojen lopullinen määrä oli 6 500 000 mk. Muut tuntuvimmat menojen lisäykset tapahtuivat momenteilla Navetat ja sikala, Maanviljelys ja Rakennukset vastaavasti

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 67.

4 070 250 mk:n, 2 036 000 mk:n ja 1 045 000 mk:n määrin. Rakennusten menoihin merkittiin uudisrakennuksia varten mm. 600 000 mk 5 talousrakennusta varten. Kiinteistötoimiston metsätalousostaston tilapäisen työvoiman tilille merkittiin uusina menoerinä 2 ylimääräisen metsänvartijan palkkausten sekä 30 000 mk riistanhoidon, kalastuksen ja metsästyksen valvontaa varten. Tilin entiset menoerät, Hakkuut ja vedätykset, sekä Metsänparannustyöt, muutettiin vastaavan nimisiksi momenteiksi, joista jälkimmäiselle varattiin mm. 25 000 mk:n uusi erä satunnaisen työvoiman palkkaamiseen. Metsätalousostaston kaluston ja työvälineiden hankinta- ja kunnossapitomenot korotettiin 50 000 mk:sta 490 000 mk:aan mm. pakettiauton, metsänarvioinnin ja metsätaloussuunnitelman tarvikkeiden sekä soutuveneiden hankkimista varten. Momentti Erikoishankinnat ja perusparannukset oli uusi ja 287 000 mk:n suuruinen. Kiinteistötoimiston talo-osaston kaupungin talojen hallinto- ja hoitomomentille Tilapäistä työvoimaa merkittiin uusina menoerinä 51 900 mk Kruunuvuorenkadun 11—13:n porrassiivoojan, 11 700 mk Kyllikinkadun 15:n talonmiehen, 95 400 mk Lapinlahdenkadun 2:n talonmiehen, 39 000 mk Keijontien parakien talonmiehen, 31 200 mk Torppamäki n:o 10 a:n talonmiehen, 46 800 mk Myllyhaka n:o 21:n talonmiehen ja 70 400 mk Steniuksentien 4:n talonmiehen palkkausten. Momentti Korjauskustannukset korotettiin 1 076 000 mk eli 9 000 000 mk:aan, mihin määrään sisältyy valtuuston päätöksen ¹⁾ mukaisesti 3 500 000 mk virkamiesruokalan järjestämistä varten kaupungintalon kellarikerrokseen. Poliisihuoneistojen tilapäisen työvoiman tilille merkittiin palkkausten 8 talonmiestä ja 41 siivoojaa varten entisten, vastaavasti 6:n ja 40:n asemesta. Kunnallisten työväenasuntojen menomomentti Korjaukset korotettiin 1 500 000 mk:sta 3 500 000 mk:aan. Kysymyksessä olevan talo-osaston rakennusten korjausmenoihin merkittiin poliisilaitoksen rakennusten tilille uusina menoerinä 35 000 mk Suomenlinnan poliisiasemaa varten ja 45 000 mk Messuhallissa olevaa VI vartiopiirin asemaa varten. Lastentarhain huoneistojen korjausmenot korotettiin 400 000 mk:sta 1 500 000 mk:aan ja työväenasuntojen korjausmenoihin sisällytettiin uusi, 700 000 mk:n suuruinen määräraha, Kumpulan, Toukolan ja Koskelan puistokylät. Nimikkeen Erinäiset rakennukset ja sekalaiset menot arviomenojen lisäys ylitti 5 milj. mk, mikä johtui mm. useista uusista menoeristä, joista mainittakoon momentilla Erinäiset talot, taloja Kruunuvuorenkatu n:o 11—13, Lapinlahdenkatu n:o 27 ja Runeberginkatu n:o 3 koskevat, vastaavasti 358 000 mk:n, 161 000 mk:n ja 50 000 mk:n suuruiset menot, momentilla Erinäiset korjaukset Kulosaaren kartanoa ja Vartiokylän kartanoa varten varatut vastaavasti 114 000 mk:n ja 154 000 mk:n suuruiset menot sekä momentilla Lämpö- ja vesijohtojen korjaus uudet menoerät kaupunginmuseota, kaupunginpuutarhaa, Toukolassa olevaa konepajaa, Kyläsaaren ja Rajasaaren puhdistuslaitoksia, Pukimäellä olevaa toipumiskotia, taloja Eteläranta n:o 10, Helsinginkatu n:o 24, Kasarminkatu n:o 21 ja Meritullintori n:o 4, kouluhammasklinikoita sekä linja-autoasemaa varten, menoerä Lauttasaaren liitosalueen paloasemaa varten sekä menoerät Munkkiniemen liitosalueen paloasemaa ja kirjastoa varten. Momentti Haagan poliisiasema, 46 000 mk, ja momentti Lämpö- ja vesijohtojen korjaus liitosalueilla, 75 000 mk, olivat uusia. Siirtolapuutarhojen menojen lisäys kohdistui melkein kokonaan siirtolapuutarhojen korjausmenoihin, jotka nousivat 447 040 mk:sta 1 336 760 mk:aan; tuntuvin menoerä, 284 000 mk, varattiin Herttoniemen siirtolapuutarhan vesijohtoverkon liittämistä varten yleiseen vesijohtoverkoston. Erinäiset menot nimisessä luvussa huomattavin, 2,5 milj. mk:n suuruinen menojen lisäys tapahtui momentilla Arvaamattomat vuokrat ja vuokrankorotukset lämmityskustannusten vuokrasta erottamisen johdosta; lopulliset menot olivat 4 500 000 mk. Helsingin matkailijakartan uutta painosta varten varattiin 600 000 mk edellisen määrän oltua 220 000 mk. Momentti Liitosalueen tiemaksut oli uusi ja 130 000 mk:n suuruinen. Entiset momentit Autoasemien puhelimet, Korvaus Lapinlahden sairaala-alueelta kaupungille siirtyneen puutarha-alueen käytöstä, Tutkimustöiden suorittaminen Pakilan malmialueella sekä Pakilan malmialueen valtauskirjojen lunastaminen, poistettiin. Luvun Erinäisten hallintokuntain rakennusten korjaukset menojen nousu ylitti 8 milj. mk, lopullisen määrän ollessa 32 523 555 mk. Uusina menoerinä sisällytettiin terveydenhoidon rakennusten menoihin 200 000 mk Viipurinkadun varrella olevaa desinfiomislaitosta varten, sairaalain rakennusten menoihin 66 600 mk tuberkuloosihuoltotoimistoa varten, kansakoulurakennusten menoihin 10 000 mk Apollonkadun 12:sta vuokrattua huoneistoa varten,

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 80.

liitosalueiden kansakoulurakennusten menoihin 70 000 mk Vartiokylän koulurakennusta varten ja ammattiopetuslaitosten rakennusten menoihin 90 000 mk kirjapainokoulua varten. Momentti Lämpö- ja vesijohtojen korjaus liitosalueilla oli uusi ja määrältään 387 000 mk:n suuruinen. Viimeiseen lukuun, Käyttövarat, sisältyviä kiinteistölautakunnan ja kaupunginhallituksen käyttövaroja korotettiin molempia 100 000 mk, joten lopulliset varat olivat vastaavasti 600 000 ja 500 000 mk.

Pääluokan Yleiset työt, joka on järjestyksessä kahdestoista, luvun Yleisten töiden lautakunta ja rakennustoimisto sääntöpalkkaisten virkain määrärahan lisäys kertomusvuoden määrästä oli lähes 37 milj. mk palkkamenojen lopullisen määrän noustessa 48 938 135 mk:aan; määrärahaassa otettiin huomioon valtuuston päätös ¹⁾ kaupunginpuutarhan talonmiehen viran muuttamisesta 37 palkkaluokkaan kuuluvaksi talonmieslämmittäjän viraksi tammikuun 1 p:stä 1948 lukien. Momentille Tilapäistä työvoimaa merkittiin uusi menoerä laboraattorin palkkaamiseen rakennustoimiston katurakennusosastolle ja uudet menoerät tilapäisen avun palkkaamiseen toimiston sekä puisto- että varasto-osastolle. Luvun Kadut ja tiet menot nousivat 30 220 960 mk. Tuntuvin lisäys tapahtui katujen, teiden ja yleisten paikkojen korjaus- ja kunnossapitomenoissa. Nämä kustannukset vanhan kaupungin osalta nousivat 21 000 000 mk:sta 26 100 000 mk:aan ja liitosalueen osalta 9 500 000 mk:sta 14 825 000 mk:aan, sisältyen viimeksi mainittuun määrään myös uusi 300 000 mk:n erä tiemaksuja varten. Momentin Liikennejärjestely sekä katujen ja teiden päällystysten uusiminen, kaupunginhallituksen määräyksen mukaan, määräraha jaettiin kahdelle eri momentille, nimittäin momentille Liikennejärjestelyt ja momentille Katujen ja teiden päällystysten uusiminen, kaupunginhallituksen määräyksen mukaan, edellinen 2 000 000 mk:n, johon myöskin sisällytettiin vanhan kaupunkialueen katujen, teiden ja yleisten paikkojen korjaus- ja kunnossapitomenoista liikennemerkejä koskevat menot, ja jälkimmäinen 8 000 000 mk:n määrin. Viemärien korjaus- ja kunnossapitokustannusten tilille, Puhdistuslaitosten käyttö ja hoito, merkittiin uutena menoeränä Rajasaaren puhdistuslaitoksen lietelavojen korjaukseen 1 000 000 mk ja lietteen poisajoon 100 000 mk sekä uutena eränä Kyläsaaren puhdistuslaitoksen lietesäiliöiden I ja II lämpöjohtojen uusimiseen 200 000 mk. Satamalautakunnan käytettäväksi varattujen käyttövarojen määrä oli entinen, mutta momentti, Herttoniemen teollisuusalueen viemärit, muutettiin Varasto- ja teollisuusalueiden viemärit nimiseksi. Luvun Istutukset momentti Puistot ja istutukset korotettiin 8 000 000 mk:sta 11 000 000 mk:aan. Puisto- ja puutarhahalustomenot nousivat 2 200 000 mk:aan; uusina menoina tälle tilille merkittiin 300 000 mk kiinteiden leikkivälineiden hankkimiseen, 50 000 mk irtoaitojen hankkimiseen lastenkatsijain käytettäväksi sekä 80 000 mk puistoalueiden varaamista lapsiryhmille osoittavien kilpien hankkimiseen. Vanhojen nurmien ja käytävien uudistamiseen varattiin 1 500 000 mk entisen määrän oltua 2 000 000 mk. Varasto nimisen luvun uusien koneiden oston määrärahoja alennettiin 2 milj. mk eli 13 000 000 mk:aan, johon sisältyy 8 000 000 mk puhtaanapito-osaston autojen uusimiseen varattuja varoja. Samoin alennettiin työkonoiden vuosikorjausten menot 3 500 000 mk:sta 2 000 000 mk:aan. Sitä vastoin määräraha Aitojen ja vajojen kunnossapito sekä uudistaminen korotettiin 200 000 mk:sta 850 000 mk:aan, josta 650 000 mk varattiin Toukolan korjauspajan alueella olevan varatorakennuksen muutos- ja täydennystöiden suorittamiseen. Momentti Liput ja lipputangot korotettiin 50 000 mk:sta 150 000 mk:aan ja momentti Uusia työmaakojuja 1 000 000 mk:sta 2 000 000 mk:aan. Työehtosopimuksen mukaisesti on kaupungin kustannettava likaisissa töissä työskenteleville työntekijöilleen suojavaatteita, mikä huomioonottaen merkittiin varaston menoihin 1 000 000 mk:n määräinen uusi momentti Suojavaateetus. Varaston menoihin sisältyviin korjauspajan menoihin merkittiin uusi 400 000 mk:n suuruinen momentti Koneiden hankinta silinteriporakoneen hankkimista varten. Puhhtaanapitomenojen pääasiallisin lisäys tapahtui sopimusten mukaisissa kiinteistöpuhtaanapitomenoissa, joiden lisäys koko puhtaanapitomenojen, 11 298 075 mk:n suuruisesta lisäyksestä, oli 6 588 860 mk eli lopullinen määrä 26 939 574 mk. Korvaus satamarakennusosaston yleiskustannuksista korotettiin 15 000 mk:aan. Työntekijäin ja työmäärärahoista palkattujen kuukausipalkalla olevien viranhaltijoiden erinäiset edut nimisen luvun suurin menojen lisäys koski kesälomapalkkoja, joiden määrä nousi 28 000 000 mk:aan. Sairausavun tilille merkittiin 14 000 000 mk, joten momentin lisäys oli 800 000 mk. Kansanelä-

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 82.

kelaitokselle suoritettavien vakuutusmaksujen määrä korotettiin 4 000 000 mk:aan, kun sitä vastoin reserviin kutsuttujen palkkausmenoja vähennettiin 550 000 mk:sta 250 000 mk:aan. Luvun Erinäiset menot ainoa momentti Poistot ja palautukset, kaupunginhallituksen käytettäväksi, korotettiin 50 000 mk:sta 100 000 mk:aan. Pääluokan viimeiseen lukuun, Käyttövarat, sisältyviä kaupunginhallituksen käyttövaroja korotettiin 4 milj. mk, joten ne nousivat 11 000 000 mk:aan; yleisten töiden lautakunnan käyttövarojen määrä oli entinen eli 100 000 mk.

Kolmannentoista pääluokan menot, liikennelaitoksen menot, nousivat siinä määrin, että huomioonottaen laitoksen sekä tulot että menot, arvioitiin pääluokan menoissa talousarviovuonna syntyvän vajeusta 759 055 mk kertomusvuoden talousarvion mukaisesti oltua ylijäämää 3 629 114 mk. Raitiotieliikenne nimisen luvun arviomenojen lisäys oli lähes 250 milj. mk. Itse raitiotieliikennettä koskevien menojen lisäys oli 188 576 037 mk, josta 161 476 037 mk oli palkkamenojen lisäystä ja 27 000 000 mk koski käyttövoiman menojen lisäystä käyttövoiman tilin noustessa 45 000 000 mk:aan. Ratojen ja ilmajohton kunnossapitomenot nousivat 17 270 425 mk sisältyen tähän lisäykseen mm. uutena eränä korokkeita ja laskutustöitä varten 4 000 000 mk. Raitiotievaunuston kunnossapitomenojen lisäys oli 40 352 861 mk eli lopulliset arviomenot 123 345 835 mk, jolloin varsinaisiin korjauksiin merkittiin uutena menoeränä 5 000 000 mk pyörärenkaita varten ja 550 000 mk suoja-pukuihin sekä varsinaisiin huoltovaroihin 10 000 000 mk jarrutönkiä varten. Omnibusliikenteen menot nousivat 81 710 940 mk. Itse omnibusliikenteen menojen lisäys oli 60 708 450 mk menojen lopullisen määrän ollessa 101 583 150 mk. Omnibusvaunuston kunnossapitomenot lisääntyivät 19 810 490 mk, mihin uutena menoeränä sisältyy mm. 1 500 000 mk akkumulaattorien korjauksia varten. Luku Johdinautoliikenne oli uusi ja sen menojen yhteissumma 3 474 000 mk, joka jakautui seuraaville momenteille: Palkat, 1 880 000 mk, Käyttövoima ja voiteluaineet, 750 000 mk, Sekalaiset menot, 110 000 mk, ja Johdinvaunuston ja ilmajohtojen kunnossapito, 734 000 mk. Laivaliikenne nimisen luvun sisältämät höyrylaiva J. L. Runebergia koskevat menot arvioitiin 3 951 135 mk pienemmiksi edellisestä, 7 176 135 mk:n suuruudesta arviomäärästä eli 3 225 000 mk:n määrin. Pilketehaan ja sahan käyttökustannuksiin, jotka muodostivat puheena olevassa pääluokassa oman lukunsa, varattiin 4 000 000 mk; uutena eränä merkittiin 500 000 mk kuljetuskustannuksia varten. Pääluokan luvussa Yhteiset sekalaismenot, arviomenot nousivat 233 104 000 mk:sta 265 085 000 mk:aan. Momentti Työntekijäin ja viranhaltijain erinäiset edut korotettiin 46 644 000 mk:sta 60 405 000 mk:aan. Yhteisistä sekalaismenoista poistettiin kertomusvuoden talousarviotilit Verot ja Kalliinanjanlisäykset. Pääluokan viimeisen luvun, Käyttövarat, sisältämät liikennelaitoksen lautakunnan käyttövarat korotettiin 400 000 mk:sta 1 600 000 mk:aan.

Neljännentoista, satamien menot käsittävän pääluokan hallintomenojen mainontaa koskeva määräraha pysytettiin kertomusvuoden vastaavan arviomäärän, 200 000 mk:n, suuruisena ja varattiin siitä 170 000 mk tällä kertaa suomenkielisen satamakäsikirjan kustantamiseen. Satamien liikennemenot nousivat 50 547 387 mk. Sääntöpalkkaisten virkain palkkausmenojen lisäys oli 25 449 006 mk; palkkausmenoja arvioitaessa otettiin huomioon valtuuston päätös ¹⁾ eräiden satamalaitoksen kassa- ja tiliviraston sekä varastois- ja laiturihuolto-osaston virkain uudelleenjärjestelystä. Momentille Työpalkat, jonka arviomenot nousivat 10 268 581 mk lopullisten menojen ollessa 24 073 810 mk, merkittiin uutena menoeränä 341 100 mk uuden satamahinaajan miehistön palkkaamiseen ja 10 000 mk ylityönä suoritettavaa vedenjakelua varten. Kaluston hankintamenoja korotettiin 5 400 000 mk eli 250 000 mk:sta 5 650 000 mk:aan. Tähän määrään sisältyy 2 250 000 mk 3 kuljetusvaunun (truck), 2 000 000 mk autonosturin ja 1 000 000 mk 2 hiilikauhan hankintaa varten. Käyttökulujen menojen lisäys ylitti 8 milj. mk määrärahan noustessa 19 742 200 mk:sta 28 040 000 mk:aan. Vakuutusmaksut korotettiin 2 425 000 mk:aan. Satamajäänsärkijä Otson vakuutusmaksu pysytettiin entisenä, 1 515 000 mk:na, ja uuden hinaajan vakuutusmaksuun varattiin 510 000 mk. Luvun Korjaus ja kunnossapito tilapäisen työvoiman tilille merkittiin uutena menoeränä 10 kuukaudeksi palkkattavan kartoittajan palkkausmenot. Kiinteiden laitteiden arviomenoja lisättiin 3.5 milj. mk menojen lopullisen määrän noustessa 11 800 000 mk:aan. Korjaus- ja kunnossapitoluvun menot lisääntyivät kaikkiaan 14 565 663 mk menojen lopullisen summan ollessa

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 86.

34 222 790 mk. Kalliinajanlisäyksiä koskevan määrärahan poisjättäminen luvusta Yhteiset sekalaiset menot vaikutti osaltaan tämän luvun menojen vähenemiseen, jotka vähenivät kaikkiaan 18 214 934 mk. Luvun momentin, Osuus kaupungin suorittamiin eläkkeisiin, lisäys oli 1. s milj. mk lopullisen summan tultua korotetuksi 9 500 000 mk:aan. Momentti Nosturinhoitajain lääkärihoito ja lääkkeet poistettiin. Menojen vähäistä alenemista on havaittavissa momenteilla Laitteiden arvon kuoletukset ja Pääoma-arvon korko, joista edellinen aleni 8 148 900 mk:sta 7 418 900 mk:aan ja jälkimmäinen 17 973 750 mk:sta 17 669 193 mk:aan. Tullilaitoksen aiheuttamat menot merkittiin entisiin, 2 012 885 mk:n määrin. Avustukset nimiseen lukuun lisättiin 40 000 mk:n suuruinen momentti Suomenlinnan odotushuoneen vuokra. Puheena olevan pääluokan viimeiseen lukuun, Käyttövarat, sisältyviä satamalautakunnan ja kaupunginhallituksen käyttövaroja korotettiin hieman lopullisten varojen ollessa vastaavasti 150 000 mk ja 300 000 mk.

Viidennentoista pääluokan, Teurastamo, arviomenot ja -tulot huomioonottaen oli laitoksen arvioitu voitto talousarviovuonna 1 383 217 mk laitoksen kertomusvuonna tuotettua tappiota 2 242 042 mk. Teurastamon menojen lisäys oli n. 19 milj. mk lopullisten menojen noustessa 31 853 959 mk:aan. Sääntöpalkkaisten virkain palkkamenoihin merkittiin valtuuston päätöksen ¹⁾ edellyttämät 35 palkkaluokkaan kuuluvaa toimistoapulaisen virkaa ja 37 palkkaluokkaan kuuluvaa vahtimestarin virkaa koskevat varat tammiin 1 p:stä 1948 lukien. Lämpökustannukset, joita varten kertomusvuoden talousarvioon oli merkitty 210 250 mk:n suuruinen määrä edellisistä vuosista säästyneen riittävän polttoainevaraston vuoksi, korotettiin nyt 4 204 375 mk:aan. Mahdollisuuksien mukaan korotettiin laitoksen tarpeellisia hankinta- ja kunnossapitomenoja seuraavasti: koneiden ja työkalujen hankintamenot 1 000 000 mk:aan, yleisten laitteiden kunnossapitomenot 1 500 000 mk:aan ja rakennusten, teiden ja ratojen korjaus- ja kunnossapitomenot 4 000 000 mk:aan. Käyttövoiman tilille merkittiin n. 1.4 milj. mk:n lisäys eli yhteensä 2 342 500 mk ja aputeurastajien palkkausmenoihin varattiin 2 616 240 mk huomioonottaen 52 800 49: 55 mk:n tuntipalkan suuruista työtuntia vastaavien lukujen kertomusvuonna oltua 179 040, 4 800 ja 37: 30.

Elintarvikekeskuksen pääluokan, kuudennentoista, sekä arviomenot että -tulot huomioonottaen, laskettiin laitoksen tuottavan voittoa 4 379 320 mk voiton kertomusvuonna oltua 2 133 168 mk. Laitoksen menojen lisäys oli lähes 2 milj. mk lopullisten menojen noustessa 64 620 680 mk:aan. Pohj. Esplanaadikadun 11—13:a koskevan tilitysvuokran siirtäminen ensimmäiseen pääluokkaan kaupunginvaltuuston vuokramenoihin sekä lisäksi Hietarannan kahvilan vuokran poistaminen aiheuttivat vuokramenojen alenemisen 1 458 500 mk:aan. Tavarano ostot nimiselle momentille merkittiin 41 000 000 mk arviomenojen edellisessä talousarviossa oltua 49 500 000 mk.

Seitsemännentoista, teknillisten laitosten pääluokan kohdalla arvioitiin, huomioonottaen laitosten sekä tulot että menot, laitosten talousarviovuonna tuottavan ylijäämää kaasu- ja sähkölaitoksen kertomusvuoden talousarvion mukaisesti tuotettua ylijäämää jo kertomusvuonnakin, mutta vesijohtolaitoksen tuotettua tällöin tappiota 5 768 322 mk. Ylijäämistä tarkemmin tulosääntöä koskevassa selostuksessa. Laitosten määrärahoja koskevana muodollisena muutoksena mainittakoon kertomusvuoden hallinnon ja käyttövarojen momenttien, Osuus hallituksen menoista ja Teknillisten laitosten hallituksen käytettäväksi, muuttaminen vastaavasti seuraavasti: Osuus lautakunnan menoista ja Teknillisten laitosten lautakunnan käytettäväksi. Vesijohtolaitoksen menot lisääntyivät kaikkiaan 31 680 613 mk. Laitoksen kassa- ja tiliviraston menolisäys oli lähes 4 milj. mk viraston menojen loppusumman ollessa 5 600 775 mk. Sääntöpalkkaisten virkain palkkausmenojen tavanmukaisen korottamisen ohella oli lisättävä tilapäisen työvoiman palkkausmenoja tilapäisten mittarinlukijain lukumäärän kasvaessa jakelualueen laajentumisen vuoksi. Vesijohtolaitoksen käyttöä koskevat menot lisääntyivät lähes 17 milj. mk. Näiden menojen palkkatilin uusina menoerinä mainittakoon 120 000 ja 130 000 mk:n suuruiset palkkausmenot vastaavasti kemistien pävyystyspalkkioita ja työnjohtajan palkkausta varten. Menojen suurin nousu, 10 810 000 mk:n määräinen, syntyi veden puhdistusta ja pumppuamista koskevissa määrärahoissa, joihin merkittiin 35 390 000 mk. Merkittävimmät lisäykset kohdistuivat puheena olevan määrärahan vedennostokuluihin, jotka nousivat 6 920 000 mk eli 12 250 000 mk:aan, ja kemiallisen puhdistuksen

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 88.

menoihin, joihin sisältyvää aktiivihiihtä koskeva menoerä mm. korotettiin 60 000 mk:sta 2 500 000 mk:aan aktiivihiihtien käytön yleistämiseksi eränä vuodenaikoina; uutena menoeränä merkitiin puheena olevalle tilille 500 000 mk saostusaltaiden tehon lisäämistä tarkoittavien tutkimusten edistämiseen. Vesijohtolaitoksen jakelua koskevat menot arvioitiin 15 180 790 mk:n määrin, joten lisäys edellisistä menoista oli n. 6.7 milj. mk. Yhteiset sekalaismenot luvun menojen lisäys oli 3 120 000 mk. Luvun momentille Työntekijäin erinäiset edut merkittiin uusina menoerinä 180 000 mk suoja-pukujen hankkimiseen ja 20 000 mk tuotantokomitean käyttöä varten. Työkalujen ja kaluston hankintamenoja korotettiin 500 000 mk:sta 1 800 000 mk:aan, mihin summaan sisältyy 1 400 000 mk 2 uuden kuorma-auton hankkimiseen. Vakuutusmaksujen määrärahasta poistettiin 1 000 000 mk:n suuruiset sotavakuutusmaksut, joten kiinteistöjä sekä irtaimistoa ja tarvikkeita koskeva vakuutussumma nousi ainoastaan 100 000 mk:aan. Uutena momenttina vesijohtolaitoksen sekalaismenoihin merkittiin 5 000 000 mk:n suuruinen määräraha kaupunginhallituksen käytettäväksi palkkojen järjestelyä varten. Entinen momentti Kalliinajanlisäykset ja palkankorotukset voitiin poistaa. Vesijohtolaitoksen lukuun sisältyvät teknillisten laitosten lautakunnan ja kaupunginhallituksen käyttövarat merkittiin entisen suuruisiksi, yhteensä 150 000 mk:n määrin. Kaasulaitoksen menot nousivat 21 907 320 mk. Tuntuvimmin nousivat kassa- ja tiliviraston menot, yhteensä n. 10 milj. mk. Viraston palkkausmenojen lisäyksen muodostaessa suurimman erän, 7 620 603 mk, 2 500 000 mk kohdistui momenttiin Kaasumittarirahakkeet ja provisiot rahakkeiden myynnistä tämän momentin määrärahan tultua korotetuksi 4 100 000 mk:aan. Kaasulaitoksen käyttöä koskevien määrärahojen palkkatilille merkittiin uusi 9 000 mk:n suuruinen menoerä isännöitsijän tehtävien palkkausta varten. Kaasunvalmistuksen aine- ja työ kustannusten menot alenivat lopullisesti 8 297 700 mk kertomusvuoden menoista määrärahan eri menoerissä tapahduttua muutoksia kumpaankin suuntaan. Näiden menojen tuntuvin aleneminen, n. 15 milj. mk:n määräinen, tapahtui kaasutettavien hiiltien kustannuksissa; höyry- ja syöttövesikustannukset alenivat n. 6.6 milj. mk. Momentin lopulliset menot olivat 351 428 400 mk. Kaasunvalmistuksen sivutuotteita koskevat menot nousivat n. 3.5 milj. mk. eli 15 755 000 mk:aan. Momentille Korjaukset ja muut kustannukset merkittiin 22 500 000 mk, joten menojen lisäys oli 6.5 milj. mk. Kaasulaitoksen jakelumäärärahojen lähes 8 milj. mk:n suuruisesta noususta koski huomattava osa tiliä Korjaukset ja muut kustannukset, joka korotettiin 4 500 000 mk:sta 8 263 000 mk:aan. Laitoksen yhteisten sekalaismenojen loppusumma osoitti 3 269 000 mk:n vähennystä kertomusvuoden vastaavasta määrästä. Uutena momenttina sekalaismenoihin merkittiin 7 000 000 mk:n määräraha kaupunginhallituksen käytettäväksi palkkojen järjestelyä varten. Momentti Kalliinajanlisäykset ja palkankorotukset voitiin poistaa. Momentille Työntekijäin ja viranhaltijain erinäiset edut merkittiin uutena menoeränä 20 000 mk tuotantokomiteaa varten. Kaasulaitoksen lukuun sisältyvät teknillisten laitosten lautakunnan ja kaupunginhallituksen käyttövarat arvioitiin entisen suuruisiksi, vastaavasti 50 000 mk:n ja 500 000 mk:n määrin. Sähkölaitoksen menojen lisäys oli erittäin tuntuva, 310 633 933 mk. Kassa- ja tiliviraston palkkausmenojen lisäys oli lähes 14.5 milj. mk; näihin menoihin merkittiin uutena menoeränä 500 000 mk säännöstelyn aiheuttaman lisätyövoiman palkkaamiseen sekä 500 000 mk:n erä säännöstelyn aiheuttamien toimisto- ym. kulujen suorituksiin. Menojen suurin lisäys syntyi sähkölaitoksen käyttöä koskevissa määrärahoissa, jotka nousivat n. 246 milj. mk lopullisten menojen ollessa 588 454 845 mk. Näihin menoihin kuuluvien energianhankinnan ja käyttötarvikkeiden menojen lisäys oli n. 218.6 milj. mk arviomenojen määrän ollessa 536 700 000 mk. Momentti Korjaukset ja muut kustannukset korotettiin 24 550 000 mk:aan, josta 750 000 mk varattiin höyryvoimalaitoksen käyttöinsinöörin asunnon muutostöitä varten, ja palkkausmenoihin lisättiin 12 000 mk:n suuruinen uusi menoerä isännöitsijän tehtävistä suoritettavan palkkion maksamiseen. Sähkölaitoksen jakelua koskevat määrärahat nousivat kaikkiaan n. 17.5 milj. mk, mistä 5 550 000 mk:n suuruinen lisäys tuli korjausten ja muiden kustannusten osalle. Laitoksen yhteisten sekalaismenojen lisäys oli 30 265 000 mk. Näihin menoihin kuuluva momentti Laitteiden arvon kuoletukset korotettiin 29 100 000 mk:aan, joten menojen lisäys oli 15 milj. mk. Määrärahaa Korot konttokuranttilille kaupunginkassassa jouduttiin korottamaan 18 milj. mk eli lopullisesti 20 000 000 mk:aan suurten polttoainehankintojen ja uudisrakenteiden etumaksujen vuoksi. Työkalujen ja kaluston hankintamenoihin varattiin kaikkiaan 3 500 000

mk, mihin sisältyy 2 500 000 mk yhden henkilöauton, yhden kuorma-auton ja yhden katuvaloporrassauton hankkimiseen. Momentille Työntekijäin ja viranhaltijain erinäiset edut merkittiin uutena eränä 50 000 mk tuotantokomitean palkkioita ja kuluja varten. Sähkölaitoksen yhteisiin sekalaismenoihin lisättiin 12 000 000 mk:n suuruinen uusi määräraha kaupunginhallituksen käytettäväksi palkkojen järjestelyä varten. Entinen momentti Kalliinajanlisäykset ja palkankorotukset poistettiin. Kysymyksessä olevan laitoksen menoihin erillisenä tilinä kuuluvat höyrynyyntiä koskevat kulut alennettiin 24 500 000 mk:aan merkitsemällä samalla momentin nimeksi Kaasulaitokselle ym. myytävän höyryn hankinta. Sähkölaitoksen luvun viimeiseen nimikkeeseen, Käyttövarat, sisältyviä teknillisten laitosten lautakunnan ja kaupunginhallituksen käyttövaroja korotettiin hieman, joten summat nousivat vastaavasti 200 000 mk:aan ja 1 500 000 mk:aan.

Sekalaiset yleiset menot nimisessä kahdeksannessatoista pääluokassa lopulliset menot vähenivät 315 886 000 mk kertomusvuoden vastaavasta määrästä, jolloin menot päinvastoin nousivat 524 173 950 mk. Pääluokan ensimmäiseen lukuun, Erinäiset määrärahat nimiseen, sisältyviä avustuseriä korotettiin melkein kauttaaltaan n. 25 %. Poikkeuksen näistä korotuksista teki Helsingin kaupungin historiatuomikunnan käyttöä varten merkitty avustuserä, jota alennettiin kertomusvuoden 2 000 000 mk:sta 300 000 mk:aan. Uutena momenttina lisättiin lukuun 5 000 000 mk:n suuruinen summa Helsingin kaupungin 400-vuotisjuhlan valmisteluja varten. Tämän luvun menot nousivat lähes 4. s milj. mk menojen loppusumman ollessa 10 529 000 mk. Pääluokan menojen vähentyminen tapahtui sen toisessa ja viimeisessä luvussa Käyttövarat, jonka loppusumma aleni 826 600 000 mk:sta 506 400 000 mk:aan eli kaikkiaan 320 200 000 mk. Tähän lukuun sisältyviä kaupunginvaltuuston samoin kuin kaupunginhallituksen yleisiä käyttövaroja korotettiin, edellisiä 5 milj. mk ja jälkimmäisiä 3 milj. mk, ja kaupunginhallituksen käyttövarat kaupungin edustustilaisuuksia varten korotettiin 600 000 mk:sta 2 000 000 mk:aan. Kertomusvuoden talousarvion kaupunginhallituksen käyttöön varatut varat kalliinajanlisäyksiin ja palkankorotuksiin palkannauttijoille sekä arvaamattomia menoja varten rahanarvon vakiintumattomuuden johdosta, varat kalliinajanlisäyksiin eläkkeennauttijoille, sekä varat kalliinajanlisäyksiin kaupungin leski- ja orpokassan eläkkeennauttijoille merkittiin kaikki samalle momentille Palkkojen ja eläkkeiden korottamiseen, kaupunginhallituksen käytettäväksi, alentamalla samalla kertomusvuoden menot 818 000 000 mk:sta 485 000 000 mk:aan. Uusina momentteina käyttövaroihin merkittiin kaupunginhallituksen käytettäväksi 1 200 000 mk:n suuruinen määräraha veden hinnan korottamiseen johdosta ja 2 200 000 mk:n suuruinen määräraha kokouspalkkioiden korottamisen johdosta.

Yhdeksännentoista pääluokan, Korot ja lainakustannukset, menot vähenivät kaikkiaan 1. s milj. mk kertomusvuoden vastaavista menoista. Menojen vähentymistä tapahtui pääluokan ensimmäisen luvun Vakautetun velan korot nimikkeessä Ulkomaisessa rahassa maksettava velka, jonka osalta menot alenivat n. 1.4 milj. mk eli 19 721 378 mk:aan ja nimikkeessä Suomen rahassa maksettava velka, missä vähennys oli 3.7 milj. mk eli lopulliset menot 56 669 816 mk. Koko luvun menojen loppusumma oli 78 225 522 mk, joten menot vähenivät n. 4.4 milj. mk. Tilapäisluoton korkomenoihin, jotka muodostivat pääluokan toisen luvun, merkittiin 2 000 000 mk:n suuruinen korotus, joten nämä menot nousivat 50 000 000 mk:aan. Pääluokan kolmannessa ja viimeisessä luvussa Kurssitappiot, kustannukset ja poistot, tapahtui muutoksia kumpaankin suuntaan, joista mainittakoon momentin Leima- ym. verot korottaminen 100 000 mk:sta 2 000 000 mk:aan ja 23 pääluokasta siirretyn kuoletusten kurssitappioita koskevan määrärahan korottaminen 9 000 000 mk:sta 12 500 000 mk:aan sekä korkojen kurssitappioihin varatun määrärahan alentaminen 5 milj. mk eli 20 000 000 mk:aan.

Verojen poistojen ja palautusten pääluokassa, joka on järjestyksessä kahdeskymmenes, momentti Kunnallisverojen poistot ja palautukset aiheutti 19 000 000 mk:n vähenyksen.

Pääomamenot alkavan kahdennenkymmenennen ensimmäisen pääluokan, Tuloa tuottavat pääomamenot, lukuun Kiinteistöostot merkittiin valtuuston päättämät määrät, 2 200 000 mk Nurmijärven pitäjän Nukarin kylässä olevan Pengerkoski nimisen tilan ostoon ¹⁾, 4 750 000 mk Munkkiniemen korttelin n:o 48 tonttien n:o 1, 3 ja 5 ostoon ²⁾,

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 54. — ²⁾ S:n s. 69.

875 000 mk Lauttasaaren Pohjoiskaaren n:ossa 48 olevien huvilarakennusten oston¹⁾, 200 000 mk kaistaleen lunastamiseen korttelin n:o 199 tontista n:o 2²⁾ ja 100 000 mk Herttoniemen tilan RN 5²¹ kohdalla olevien huvila-alueiden vuokraoikeuksien lunastamiseen³⁾. Lukuun Satamat merkittiin seuraavat uudet määrärahat: 8 000 000 mk ensimmäisenä eränä kahden nosturin hankkimiseen Rahapajanrantaan Katajanokalle, 10 000 000 mk Makasiinirannan matkustajapaviljonkia varten, 7 000 000 mk Katajanokan vuota- ja öljyvarastorakennuksen rakennustöitä varten, 3 000 000 mk Katajanokan tavara-asemarakennuksen perustustöitä varten, 2 000 000 mk satamatyöntekijäin väliaikaista pukeutumishuonetta varten Eteläsatamaan, 7 000 000 mk valtuuston päätöksen mukaisesti uuden hinaajan hankkimiseen⁴⁾ ja 850 000 mk Eteläsataman tullipaviljongin laajentamista varten. Aikaisemmin aloitettuja, v. 1948 jatkettavia töitä varten sisällytettiin lukuun seuraavat määrärahat: 3 850 000 mk lisämäärärahaa jo päätettyjä, vielä tekeväksi olevia töitä varten, mistä määrästä 150 000 mk uutena eränä uusia mukavuuslaitoksia varten satama-alueelle; 34 000 000 mk Eteläsataman makasiinirannan rakennustöitä varten; 2 500 000 mk Katajanokan rakennustöitä varten; 12 000 000 mk Sörnäisten sataman rakennustöitä varten; ja 17 500 000 mk Herttoniemen sataman rakennustöitä varten, mistä määrästä valtuuston päätöksen edellyttämä määrä, 6 000 000 mk, öljysataman väylän syventämiseen⁴⁾, ja 10 000 000 mk tien siirtoa ym. töitä varten Herttoniemen tilan RN 5²¹ kohdalla³⁾. Lisäksi merkittiin lukuun 1 000 000 mk täytteen ottoon rannoille, 2 500 000 mk laituriin uudistamiseen, 1 450 000 mk uusia venelaitureita varten sekä 19 588 000 mk uuden satamajäänsärkijähinaajan hankkimiseen. Lukuun Vesijohtolaitos sisältyy kahden entisen momentin, nimittäin Vesimittarien hankinta, jolle merkittiin 2 000 000 mk kuten kertomusvuonnakin, ja momentin Kaupunginhallituksen käytettäväksi, joka korotettiin 1 000 000 mk:aan, lisäksi seuraavat uudet määrärahat: valtuuston päätösten mukaisesti 1 100 000 mk Pitäjännäen teollisuusalueella rakenteilla olevien vesijohtojen valmiiksi saattamiseen⁵⁾ ja 5 500 000 mk Koskelantieltä Mannerheimintien pohjoispäähän tulevan päävesijohdon tunneli- ja maatoiden loppuunsaattamiseen⁵⁾, sekä 1 020 000 mk vesijohtolaitoksen talojohto-osaston asennuspajan muutostyötä varten, 650 000 mk kaupungin alueella tehtäväksi päätettyjen vesijohtojen valmiiksi saattamiseen, 425 000 mk Herttoniemen läntisellä asuntoalueella tehtäväksi päätettyjen vesijohtojen valmiiksi saattamiseen, 1 850 000 mk Herttoniemen teollisuusalueella tehtäväksi päätettyjen vesijohtojen valmiiksi saattamiseen, 30 000 000 mk Koskelantieltä Mannerheimintien pohjoispäähän tehtäväksi päätetyn päävesijohdon rakentamiseen, 1 100 000 mk vesijohdon rakentamiseen Lauttasaaren Salmisaarentien ja Lauttasaarentien väliselle Pohjoisniementien osalle, 2 500 000 mk uusien vesijohtojen rakentamiseen Pohjois-Haagaan, 14 500 000 mk uusien vesijohtojen rakentamiseen Pitäjännäen ja Marttilan invalidikylän alueille, 1 580 000 mk vesijohdon rakentamiseen Malmin sairaalasta Malmin kansakoululle sekä 1 230 000 mk vesijohdon ja vesipostin rakentamiseen Steniuksentien 13:n ja Pajapolun väliselle osalle. Kaasulaitoksen luvun menot nousivat n. 159 milj. mk laitoksen menojen loppusumman ollessa 187 683 419 mk. Momenttien, Pääputkiverkoston laajennus ja uusiminen, sekä Kaasumittarien osto, entiset, yli 2 milj. mk:n suuruiset määrärahat alennettiin kummatkin 1 000 000 mk:aan; 4 viistokammionuin rakennustöiden jatkamista varten merkittiin 18 000 000 mk:n suuruinen lisämääräraha. Uusina momentteina merkittiin kaasulaitoksen lukuun seuraavat määrärahat: 175 000 mk kaasumittarirahakkeiden laskemis- ja käärimiskoneen hankkimiseen, 3 013 000 mk työkoneiden hankkimiseen käyttöosastolle, 5 500 000 mk kaasulaitoksen osuutena Suvilahden viemäriin rakennuskustannuksiin, valtuuston päätöksen mukaisesti 155 000 000 mk kaasulaitoksen laajennustöitä varten⁵⁾, 630 000 mk työkoneiden hankkimiseen asennustyöpajalle, 375 000 mk lämminilmatuuletuslaitteita varten ja valtuuston päätösten edellyttämät määrät, 83 556 mk ammoniakipesulaitteen⁶⁾ ja 306 863 mk kaasupumpun⁶⁾ hankkimiseen kaasulaitokselle. Kaupunginhallituksen käytettäväksi merkittiin 1 000 000 mk kuten kertomusvuonnakin. Sähkölaitoksen luvun kokoonpano oli osittain entinen; menojen lisäksi oli lähes 285 milj. mk. Lisämäärärahoja aikaisemmin aloitettuihin töihin merkittiin mm. seuraavasti: 35 000 000 mk Meilahden 35/5 kV aseman rakennustöihin; 27 000 000 mk Vallilan 35/5 kV aseman

1) Ks. tämän kert. I osan s. 64 ja 196. — 2) S:n s. 69. — 3) S:n s. 70. — 4) S:n s. 87. — 5) S:n s. 90. — 6) S:n s. 91.

rakennustöihin, mistä määrästä 15 000 000 mk sähkölaitteiden alkuhankintaa varten; 300 000 000 mk Salmisaaren höyryvoimalaitosta varten; ja 14 000 000 mk asemien muuntajia ja sähkölaitteita varten. Entistä, johtoverkkoa ja jakelulaitteita koskevaa määrärahaa alennettiin lähes 65 milj. mk eli 60 070 000 mk:aan. Määrärahojen alenemista tapahtui myöskin momenteilla Suvilahden höyryvoimalaitos ja katuvalaistus. Sähkömittarien hankintamenot korotettiin 8 000 000 mk:aan. Uutena määrärahana lukuun merkittiin 600 000 mk:n suuruinen määrä tarkkuusmittarien hankkimista varten ja valtuuston päätöksen mukaisesti 1 030 000 mk Heikinlaakson sähkösuuskunnan johtoverkoston lunastamiseen ¹⁾). Kaupunginhallituksen käyttöä varten varattiin 1 000 000 mk:n käyttövarat. Lukuun Talorakennukset merkittiin uusina määrärahoina 477 000 mk korttelissa n:o 585 olevien työväenasuntojen korjaustöitä varten, 5 690 000 mk teurastamossa suoritettavia erinäisiä töitä varten sekä 1 500 000 mk kioskeja varten. Lisämäärärahoina merkittiin 25 000 000 mk:n suuruinen määrä kunnallisten asuinrakennusten rakentamiseen Kymin- ja Limingantien varrelle, 18 160 000 mk kalasatamassa suoritettavia erinäisiä rakennustöitä varten sekä valtuuston päätöksen mukaisesti 922 825 mk asuntojen kunnostamiseen Kruunuvuorenkadun 11—13:ssa ²⁾). Korvaus rakennustoimiston yleiskustannuksista korotettiin 5 174 982 mk:aan. Liikennelaitoksen luvun menoissa syntyi lähes 149 milj. mk:n lisäys. Kokoonpanonsa puolesta lukuun sisältyi seuraavat uudet määrärahat: 49 277 000 mk rakennuksia varten, mistä määrästä valtuuston päätösten edellyttämät määrät, 440 000 mk, 2 huoltokanavan rakentamiseen liikennelaitoksen Vallilan autohalliin ³⁾, ja 303 000 mk vajarakennuksen korjaamiseen linja-autoja varten ³⁾); 15 000 000 mk keskuslämmityslaitteiden uusimiseen Töölön konepaja- ja hallialueella; 9 050 000 mk sähkölaitteiden uusimiseen Töölön ja Vallilan konepaja- ja hallialueilla; 6 000 000 mk koneellisten varusteiden hankkimiseen vaunuhuoltoon varten; 12 731 559 mk uusia ratoja varten, mistä määrästä 451 559 mk valtuuston päätöksen mukaisesti Haagan raitiotiesilmukan rakentamiseen ³⁾); 19 200 000 mk ratojen rakentamis- ja hoitokaluston hankkimiseen; sekä 3 642 210 mk valtuuston päätöksen mukaisesti moottorin hankkimiseen Korkeasaaren liikennettä varten rakennettavaan moottorilauttaan ⁴⁾). Uusien vaunujen hankinnan siirtomääräraha korotettiin 10 000 000 mk:sta 100 000 000 mk:aan. Sitä vastoin momentti, Konepajojen koneet ja varusteet, alennettiin 14 690 000 mk:aan ja momentti Koneita ja kalustoa ratatöihin, 2 500 000 mk:aan. Pääluokan kahdeksas ja viimeinen luku, Muut sijoitukset niminen, sisälsi seuraavat uudet määrärahat: valtuuston päättämät määrät, 9 180 000 mk, Oy. Mankala ab. nimisen yhtiön osakkeiden merkitsemiseen ⁵⁾, ja 4 080 000 mk, Oy. Helsingin kyllästyslaitos — Helsingfors impregneringsverk ab. nimisen yhtiön osakkeiden merkitsemiseen ⁵⁾; 4 210 500 mk Oy. Abborfors ab. nimisen yhtiön osakkeiden ostamiseen; sekä 2 806 650 mk Oy. Mankala ab. nimisen yhtiön osakkeiden oston.

Kahdennessakymmennessätoisessa, tuloa tuottamattomien pääomamenojen pääluokassa talorakennusten lukuun merkityistä menoista, jotka nousivat kaikkiaan 193 474 295 mk:aan, tulee yleisen kunnallishallinnon rakennusten osalle 170 000 mk; oikeus- ja järjestystoimen rakennusten osalle 30 381 000 mk, mistä 30 000 000 mk poliisitalon rakentamiseen Vallilaan; terveydenhoidon rakennusten osalle 6 150 000 mk, mistä 6 000 000 mk desinfioimislaitoksen rakentamiseen; lastentarhain huoneistojen osalle 981 000 mk, mistä valtuuston päätökseen ⁶⁾ perustuen 530 000 mk lastentarhan sisustamiseen Lauttasaareissa Pohjoiskaaren 48:ssa; erinäisten rakennusten ja sekalaisten menojen osalle 6 960 000 mk, mistä mm. valtuuston päätöksen ⁷⁾ mukaisesti 658 000 mk:n lisämääräraha Kulosaaren kartanon rakennusten korjausten loppuunsaattamiseen, 562 000 mk saunan rakentamiseen Kulosaaren kartanoon, 412 000 mk saunan rakentamiseen Stansvikin kartanoon, valtuuston päätöksen ²⁾ mukaisesti 2 720 000 mk öljylämmityslaitteiden hankkimiseen eräisiin kaupungin kiinteistöihin, valtuuston päättämä määrä, 1 120 000 mk, ruokalarakennuksen rakentamiseen varastoalueelle Malminkadun 5:een ⁸⁾ sekä 985 000 mk suomenkielisen työväenopiston kesäkodissa Lauttasaaressa tehtäviä korjauksia varten; sairaalain rakennusten osalle 28 840 100 mk, mistä mm. valtuuston päätösten perusteella 490 000 mk kahden uuden höyrypadan hankkimiseen

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 92 — ²⁾ S:n s. 80. — ³⁾ S:n s. 85. — ⁴⁾ S:n s. 56. — ⁵⁾ S:n s. 13. — ⁶⁾ S:n s. 64. — ⁷⁾ S:n s. 82. — ⁸⁾ S:n s. 81.

kulkutautisairaalaan ¹⁾, 883 000 mk muutostöiden suorittamiseen Marian sairaalan lastenosastolla ²⁾, 1 700 000 mk:n lisämääräraha ullaakotilojen järjestämiseen asunto-tarkoituksiin Nikkilän sairaalassa ³⁾, 3 132 100 mk erinäisiä töitä varten Nikkilän sairaalassa, mistä 533 100 mk mukavuuslaitosten ym. järjestämiseen lääkärin ja henkilökunnan asuntoihin, valtuuston päätöksen mukaisesti 1 600 000 mk:n lisämääräraha uuden korva-, nenä- ja kurkkutautiosaston järjestämiseen Kivelän sairaalaan ⁴⁾, valtuuston päätöksen mukaan 948 000 mk muutostöiden suorittamiseen Kivelän sairaalan laboratoriossa ja fysikaalisella osastolla ⁴⁾, 345 000 mk erinäisiä Kivelän sairaalassa tehtäviä töitä varten, 1 283 000 mk erinäisiä tuberkuloosisairaalassa tehtäviä töitä varten, 655 000 mk erinäisiä Malmin sairaalassa tehtäviä töitä varten, valtuuston päätöksen mukaisesti 12 580 000 mk kulkutautisairaalan paviljonki IX:n korottamista varten ¹⁾, 3 770 000 mk kulkutautisairaalan talousrakennuksen lisärakennusta varten ¹⁾ ja 690 000 mk erinäisiä Malmin sairaalassa tehtäviä uusimistöitä varten; huoltotoimen rakennusten osalle 3 903 000 mk, mistä valtuuston päättämä ⁵⁾ määrä, 1 603 000 mk, kunnalliskodin F-rakennuksessa Koskelassa suoritettavia muutostöitä varten; lastensuojelulautakunnan rakennusten osalle 3 280 000 mk, mistä valtuuston päättämä ⁶⁾ määrä, 1 339 000 mk, Nukarin lastenkodissa Nurmijärvellä suoritettavia korjaus- ja uudistöitä varten; sekä kansakoulurakennusten osalle 112 809 195 mk, mistä valtuuston päätöksen perusteella 56 050 mk:n lisämääräraha kansakoulutalossa Puutarhakadun 1:ssä suoritettavia erinäisiä töitä varten ⁷⁾, 40 000 000 mk kortteliin n:o 837 rakennettavaa Käpylän uutta kansakoulurakennusta varten, 35 000 000 mk Snellmaninkadun kansakoulun pommitusvaurioiden korjaamiseen, 2 771 500 mk Tehtaankadun kansakoulun pommitusvaurioiden korjaamiseen, valtuuston päättämä määrä, 514 000 mk, Vartiokylän kartanon päärakennuksen osittaiseen kunnostamiseen kansakoulutarkoituksiin ⁷⁾, 553 000 mk näyttämön rakentamiseen Kaisaniemen kansakouluun, 198 000 mk Aleksis Kiven kansakoulussa tehtäviä muutostöitä varten, 6 058 000 mk Haagan kansakoulutalon lisärakennusta varten, ja 10 000 000 mk Maunulan kansakoulua varten; momentti Korvaus rakennustoimiston yleiskustannuksista korotettiin 17 503 845 mk:aan. Katujen ja teiden lukuun merkittiin uusia katuja ja teitä varten 53 340 000 mk, mistä valtuuston päättämä määrä, 320 000 mk, Itäisen Puistotien levittämistä varten ⁸⁾, 1 875 000 mk Lastenlinnantien ja Stenbäckinkadun välisen Linnankoskenkadun osan pohjoispuolen rakentamiseen, 5 500 000 mk Paciuksenkadun sillan pengerrystöiden jatkamiseen, 4 500 000 mk Pikku-Huopalahden yli vievän Paciuksenkadun sillan ensimmäisen rakennusvaiheen töihin, 325 000 mk Helsinginkadun ja Hellaantien välisen Eläintarhantien pohjoispuolen osan jalkakäytävän rakentamiseen, 2 760 000 mk Kumpulantien ja Koskelantien välisen Mäkelänkadun länsipuolen osan kunnostamiseen, 2 750 000 mk Kumpulankadun ja Toukolantien välisen Hämeentien osan oikaisuun, 600 000 mk Hämeentien itäpuolen levittämiseen korttelin n:o 669 kohdalla Arabia oy:n tontin osalta, 75 000 mk kävelytien rakentamiseen Helsinginkadulta Vesilinnanmäelle, 7 100 000 mk Hakaniementorin liikenteen järjestämiseen, 2 000 000 mk Lauttasaarentien jalkakäytävien rakentamiseen, 7 900 000 mk Nurmijärventien eteläosaa pitkin Haagan itäiselle rautatiealikäytävälle kulkevan tien tasoitukseen, 5 360 000 mk Haagan itäiseltä rautatiealikäytävältä Pohjois-Haagaan vievän tien tasoitukseen, 5 000 000 mk Pohjois-Haagan asutusalueen ensimmäisen rakennusvaiheen katujen tasoitukseen, 185 000 mk Partiotien ja Reimarsin Urheilutien välisen Puistotien osan tasoitukseen, 5 000 000 mk Malmin Hämeentien päällystämiseen ja jalkakäytävän rakentamiseen asutusalueen kohdalle, 1 000 000 mk Malmi — Tapanilan tien perusparannusta varten ja 1 090 000 mk tien oikaisuun Degerön sillan luona. Lisäksi lukuun merkittiin 4 865 000 mk lisämäärärahana aikaisemmin päätettyjä, vielä tekemättä olevia töitä varten, 1 500 000 mk mukavuuslaitoksen rakentamiseen Messuhallin eteläpuolelle, 2 000 000 mk Kaivopuiston rantatien töihin, 1 500 000 mk Kyläsaaren varastoalueen laajentamiseen, 16 000 000 Herttoniemen teollisuusalueen katu- ja tietöihin sekä 1 950 000 mk korvausta satamarakennusosaston yleiskustannuksista. Lukuun Viemärit merkittiin uusia viemäreitä varten kaikkiaan 17 525 000 mk, mistä 5 000 000 mk Pohjois-Haagan asutusalueen ensimmäisen rakennusvaiheen viemäritöihin, 4 500 000 mk Pohjois-Haagan viemäritunnelia varten, 3 500 000 mk Marttilan

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 48. — ²⁾ S:n s. 47. — ³⁾ S:n s. 50. — ⁴⁾ S:n s. 49. — ⁵⁾ S:n s. 53. — ⁶⁾ S:n s. 54. — ⁷⁾ S:n s. 61. — ⁸⁾ S:n s. 69.

Partiotien viemäristöä varten, 3 330 000 mk Kaironkadun viemäritöihin sekä 1 195 000 mk Steniuksentien 14:n ja 12:n välisen osan ja Steniuksentien 16:n ja Asematien välisen Pajapolun viemäritöihin. Viemäreiden uusimiseen varattiin 12 000 000 mk kuten kertomusvuonnakin. Lisämäärärahaa aikaisemmin päätettyjä, vielä tekemättä olevia töitä varten merkittiin 3 077 000 mk. Lisäksi merkittiin lukuun siirtomäärärahoina 5 000 000 mk Haagan puhdistamossa suoritettavien töiden aloittamiseen, 1 750 000 mk Kyläsaaren puhdistamon ilmastusosasto IV:n kuntoonpanemiseen, 3 050 000 mk Kyläsaaren puhdistamon kaasutehtaalle menevän kaasujohdon uusimiseen, 1 470 000 mk Rajasaaren puhdistamoa varten, 350 000 mk Alppilan puhdistamon saostuskaivojen päällysrakenteen uusimiseen sekä 1 533 000 mk eräiden liitosalueella olevien palokaivojen korjaamiseen tai uusimiseen. Urheilukentät nimisen luvun talorakennusosaston alaiseksi merkittiin seuraavat määrärahat: 700 500 mk uimalaitoksissa suoritettavia erinäisiä töitä varten, 853 000 mk urheilukentillä suoritettavia erinäisiä töitä varten, 70 000 mk uuden käymälän rakentamiseen Herttoniemen hyppyrimäelle, 501 000 mk uuden ulkokuonerakennuksen rakentamiseen Pirttimäen retkeilymajan yhteyteen, 272 000 mk Munkkiniemen uimarannan järjestämiseen, 90 000 mk uimavartijan kopin rakentamiseen Malmin uimarannalle, 90 000 mk uimavartijan kopin rakentamiseen Vartiokylän uimarannalle ja 1 000 000 mk erinäisten sisustustöiden suorittamiseen uimastadionille. Luvun nimikkeeseen Katurakennusosasto merkittiin siirtomäärärahoina momentti Uusia urheilulaitteita vanhalla kaupunkialueella 3 426 000 mk:n, mistä valtuuston päättämä määrä, 750 000 mk, uimastadionin väliaikaiseen kunnostamiseen ¹⁾, Uusia urheilulaitteita liitosalueella 6 547 000 mk:n ja Lisämääräraha aikaisemmin päätettyjä, vielä tekemättä olevia töitä varten 1 440 000 mk:n suuruisin määrin. Lisäksi merkittiin lukuun 5 000 000 mk Pallokentän laajentamiseen, 730 000 mk uimastadionin aita varten, 2 000 000 mk velodromin ja ravi-radan välistä harjoitusalueetta koskevien töiden aloittamiseen sekä 2 271 950 mk korvausta rakennustoimiston yleiskustannuksista. Urheilukenttiä koskevat menot nousivat yli 13 milj. mk eli lopullisesti 24 991 450 mk:aan. Istutukset nimiseen lukuun sisällytettiin edellisessä talousarviossa esiintymättömiä määrärahoja 300 000 mk Kulosaaren kartanon puiston kunnostamiseen, 287 000 mk Maunulan leikkikentän lähimmän ympäristön kunnostamiseen, 1 419 000 mk pyöräilyradan ympäristön kunnostamiseen, 2 988 000 mk uimastadionin istutuksia varten, 508 000 mk Läntisen rantatien kunnostamisen jatkamiseen, 1 200 000 mk Puistokadun istutustöihin Lauttasaaressa, 250 000 mk Helsingin kaupungin puistotalojen istutuksia varten, 190 000 mk monistushuonetta varten Talin taimistoon, 1 420 000 mk puistikon järjestämiseen Harjutorille sekä 160 000 mk Tapanilan leikkikentän perustamiseen. Työttömyys- ja avustustöiden lukuun merkittiin entiset määrät, vastaavasti 2 000 000 mk ja 1 000 000 mk kaupunginhallituksen käytettäväksi erinäisiin avustustöihin sekä valtuuston määräyksen mukaisesti työttömyyden lieventämiseksi tarkoitettuihin töihin. Lisäksi v:een 1948 siirtyy käyttämättöminä 36 423 591: 10 mk työttömyyden lieventämiseksi tarkoitettuihin töihin. Lukuun Siirtolapuutarhat merkittiin valtuuston päättämä määrä, 3 700 000 mk, Pakilan siirtolapuutarhan kuntoonpanotöiden loppuunsaattamiseen ²⁾ sekä 370 000 mk korvausta rakennustoimiston yleiskustannuksista. Entisen luvun, Sekalaista, tilalle merkittiin Muut sijoitukset niminen luku, johon varattiin valtuuston päätöksen mukaisesti 2 500 000 mk kulkutautisairaalan tilapäissairaalaalle hankittavia tarvikkeita varten ³⁾ sekä 1 506 061 mk kulkutautisairaalan uuden tarkastuspaviljongin kalustamiseen ³⁾. Viimeiseen lukuun, Käyttövarat, sisältyi entinen momentti, Kaupunginhallituksen käytettäväksi, 5 000 000 mk:aan korotettuna. Pääluokan menot nousivat 370 373 806 mk:aan.

Kahden viimeksi mainitun pääluokan menoista puheen ollen mainittakoon, että sellaisia pääluokkiin Tuloa tuottavat pääomamenot ja Tuloa tuottamattomat pääomamenot kuuluvia uudistöitä, joita varten talousarvioon oli merkitty siirtomääräraha, sai aloittaa ainoastaan kaupunginhallituksen suostumuksella.

Kahdennestakymmenennestäkolmannesta ja viimeisestä, velan kuoletuksen menot käsittävästä pääluokasta siirrettiin momentti Kuoletusten kurssitappiot 19 pääluokkaan. Velan kuoletus osoitti 7 232 543 mk:n vähennystä kertomusvuodesta.

Tulosääntö. Varsinaisten tulojen ensimmäisen osaston, Yleinen kunnallishallinto, luvun Kaupunginhallitus momentti Perittäviä oikeudenkäyntikuluja korotettiin 20 000

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 57. — ²⁾ S:n s. 82. — ³⁾ S:n s. 48.

mk:sta 100 000 mk:aan ja luvun Verotusvalmisteluvirasto momentti Verotusvalmisteluviraston osuus kirkkokonttorilta saatavasta korvauksesta verotusluettelon jäljennöksestä 60 000 mk:sta 150 000 mk:aan, joten osaston tulot nousivat kaikkiaan 170 000 mk eli 423 000 mk:aan kertomusvuoden vastaavasta määrästä.

Oikeus- ja järjestystoimi nimiseen toiseen osastoon merkittiin uusi, julkisten notaarien palkkiot ja toimituskirjain lunastukset käsittävä luku Maistraatti, 350 000 mk:n suuruisen. Luvussa Rakennustarkastus rakennustarkastuksesta saatavat toimitusmaksut korotettiin 1 600 000 mk:sta 2 500 000 mk:aan.

Kolmannen, palotoimen osaston tuloista sairaskuljetuksista saatavat tulot korotettiin 1 150 000 mk:sta 1 700 000 mk:aan.

Terveystenhoito nimisessä neljännessä osastossa alennettiin maidontarkastamon tulot 1 895 330 mk:aan niiden kertomusvuonna oltua 2 219 670 mk. Uusina tuloerinä tälle momentille merkittiin 14 580 mk kermankuljetusastioista saatavia tuloja ja 18 000 mk Espoon ja Helsingin pitäjien maidontarkastuksesta saatavia tuloja. Kouluhammasklinikan arviotulot korotettiin entisestä 3 050 000 mk:n määrästä 7 075 000 mk:aan; uutena tuloeränä tälle momentille merkittiin ammattikouluista saatava 750 000 mk:n suuruisen erä. Momenteille Kätilötoimi ja Terveysisartoimi tuloksi merkittävä valtionapu korotettiin edellisen kohdalla 126 540 mk:sta 498 825 mk:aan ja jälkimmäisen kohdalla 591 705 mk:sta 1 530 900 mk:aan korottamalla samalla kaupunginkätilöiden lukumäärä 2:sta 7:ään ja terveystisarten lukumäärä 9:stä 21:een. Äitiysneuvolat ja lastenneuvolat nimiselle momentille merkitty valtionapu alennettiin 1 128 000 mk:sta 950 000 mk:aan ja Malmin terveydenhuoltotoimiston ylläpitoa varten saatava valtionapu 280 000 mk:sta 100 000 mk:aan. Rottien hävittämisestä taloilta saatavat korvausmaksut korotettiin 400 000 mk:sta 1 200 000 mk:aan. Momentin, Muita tuloja, lopullinen määrä arvioitiin 32 520 mk:n suuruiseksi mm. erinäiset uudet vuokratulot huomioonottaen. Terveystenhoidosta kertyvät tulot lisääntyivät kaikkiaan 5 805 952 mk kertomusvuoden tuloista.

Sairaanhoidon osaston, viidennen, tulot osoittivat huomattavaa nousua, kaikkiaan 69 926 529 mk, mihin vaikutti pääasiallisesti sairaalataksojen korotus. Marian sairaalan osalta tulot lisääntyivät 6 000 000 mk, kulkutautisairaalan osalta 600 000 mk, Kivelän sairaalan osalta 8 000 000 mk, Nikkilän sairaalan osalta 3 300 000 mk ja tuberkuloosisairaalan osalta 2 800 000 mk. Huoltotoimen suoritettava korvaus sairaanhoidosta kaupungin sairaaloissa korotettiin 30 860 000 mk:aan. Näiden maksujen tuntuvim lisäys koski Nikkilän sairaalaa, jonka osalta korvaussumma korotettiin 11 400 000 mk:sta 21 000 000 mk:aan. Luontoiseduista kertyvät tulot lisääntyivät 16 707 329 mk ja nousivat kaikkiaan 35 619 174 mk:aan. Tuloksi laskettavan valtionavun lisäys oli 10 180 000 mk eli avustuksen lopullinen määrä 29 760 000 mk.

Kuudennen, huoltotoimen osaston luvussa Korvaukset huollosta nousivat sekä valtiolta saatavat korvaukset ja hyvitykset että yksityisiltä korvausvelvollisilta saatavat korvaukset 8 000 000 mk:aan ja vierailta kunnilta saatavat korvaukset 7 000 000 mk:aan. Kunnalliskodin yhteydessä toimineen työlaitoksen tultua lakkautetuksi jäivät eräät vähäisemmät tuloerät pois ja hoidokkien tulot päivätoista siirrettiin kunnalliskodin kohdalle, jonka tulot korotettiin 847 000 mk:aan. Jäljellä olevien työhuoneiden toiminnasta arvioidut tulot merkittiin omalle tulomomentille, Työhuoneet, 1 080 000 mk:n määrin. Luku, johon mm. edellä mainitut tulomomentit sisältyivät, muutettiin Kunnalliskoti laitokseen nimiseksi. Luvusta Tervalammen työlaitos ja maatila mainittakoon, että työlaitoksen tuloissa havaittava nousu aiheutui pääasiallisesti valtion ja kuntain irtolaisten hoidosta laitokselle suorittamista korvauksista. Tällöin korotettiin valtiolta perittävä hoitopäivämaksu 40 mk:sta 70 mk:aan ja kunnilta perittävä maksu 20 mk:sta 35 mk:aan. Uutena juloeränä laitoksen tuloissa oli 355 560 mk:n suuruisen valtion suoritettava osuus apulais-tohtajan, sairaanhoitajan ja lääkärin palkkoihin. Tervalammen työlaitoksen tulot maatilan tuoton osalta olivat 9 656 600 mk, johon uutena eränä sisältyi 200 000 mk tuloja kanalasta. Työtupien osalta tulot lisääntyivät n. 3 milj. mk myyntitulojen ollessa nyt 9 000 000 mk.

Lastensuojelu nimiseen seitsemänten osastoon sisältyvä tulomomentti Lastenhoito-korvaukset korotettiin 6 000 000 mk:sta 8 500 000 mk:aan ja momentti Koulukotien valtionapu 2 600 000 mk:sta 4 500 000 mk:aan. Momentti, Valtionapu eristyslaitoksen peruskustannuksiin ja käyttöön, voitiin poistaa.

Kahdeksannessa osastossa, Erinäiset sosiaaliset tehtävät, työnvälitystoimiston työnvälityksestä saama valtionapu korotettiin 3 627 500 mk:sta 3 700 000 mk:aan. Henkisen työn osaston samoin kuin nuoriso-osaston ja ammatinvalinnan ohjauksen osalta merkittiin v. 1948 entisen 60 %:n sijasta saatavan 50 %:n korvaus. Merimiesosaston ja ravintolaosaston osalta korvaus arvioitiin entisen suuruiseksi eli 50 %:ksi. Maatalousosaston menoista saatava korvaus poistettiin. Luvussa Korvaukset kansaneläkelain mukaan suoritettujen lisäeläkkeiden kunnanosuuksista korotettiin vierailta kunnilta saatavat korvaukset 25 000 mk:sta 100 000 mk:aan. Kansanhuoltolautakunnan luvussa valtion osuus säännötelymääräysten valvonnasta aiheutuvista kustannuksista alennettiin entisestä 2 662 450 mk:n määrästä 1 677 180 mk:aan. Tulojen pääasiallinen nousu tapahtui luvussa Urheiluja retkeilylautakunta, jonka tulojen lisäys oli yhteensä 3 755 028 mk. Tästä lisäyksestä 1 939 528 mk tuli kansanpuistojen tulojen osalle, josta Korkeasaaren osuus oli 1 290 000 mk. Kansanpuistojen tulojen entinen momentti Kauppaneuvos Borgströmin puisto ja Tuurholman lepokodit muutettiin Tullisaari nimiseksi momentiksi. Urheilulaitokset nimikkeen arviotulot nousivat 4 633 384 mk:aan. Näihin tuloihin kuuluvat Käpylän raviradan tulot korotettiin 50 000 mk:sta 200 000 mk:aan ja momentin nimeksi merkittiin Käpylän ravirata sekä sen palloilu- ja yleisurheilukentät. Uutena nimikkeenä lukuun sisällytettiin retkeilystä, matkailusta sekä loman- ja vapaa-ajan vietosta saatavat tulot, jonka ainoalle momentille, Sekalaiset, merkittiin 263 000 mk. Osaston viimeinen luku, Työasiainlautakunta, oli uusi käsittäen 205 000 mk lääkärinpalkkioista ja muonarahaennakoista kertyviä korvauksia.

Järjestyksessä yhdeksännessä osastossa, Opetustoimi, suomenkielisten kansakoulujen valtionapu korotettiin 7 000 000 mk:sta 7 500 000 mk:aan ja ruotsinkielisten kansakoulujen valtionapu 1 950 000 mk:sta 2 100 000 mk:aan. Tällöin arvioitiin oppilaiden lukumäärän edellisissä kansakouluissa nousevan 15 000:een ja jälkimmäisissä kouluissa 4 200:een avustuksen suuruuden ollessa 500 mk oppilasta kohden. Suomenkielisten kansakoulujen saama korvaus vieraspaikkakuntalaisten oppilaiden koulunkäynnistä Helsingissä korotettiin 80 000 mk:sta 300 000 mk:aan ja seurojen suoritettavat korvaukset valaistuksesta ym. korotettiin 60 000 mk:sta 250 000 mk:aan. Luvussa Yleiset ammattikoulut kirjapainokoulun valtionapu ja luvussa Ammatteihin valmistavat koulut valmistavan poikain ja valmistavan tyttöjen ammattikoulun valtionapu korotettiin vastaavasti 351 489 mk:sta 1 418 862 mk:aan, 2 994 220 mk:sta 5 103 823 mk:aan ja 2 574 237 mk:sta 4 509 839 mk:aan; kussakin koulussa korotus oli 65 % koulun menoista. Luvussa Lastentarhat lastentarhojen valtionapu korotettiin 4 918 831 mk:sta 16 249 194 mk:aan, joten lisäys oli 11 330 363 mk. Samoin lasten ruokamaksut nousivat yli 1 milj. mk eli 4 917 700 mk:aan. Tulot Tapanilan ja Pakila—Pirkkolan lastentarhoista, jotka kertomusvuoden talousarviossa merkittiin samalle tulomomentille yhteensä 122 150 mk:n määrin, merkittiin nyt erillisinä Pirkkolaa, Tapanilaa ja Pakilaa koskevinä tulomomentteina vastaavasti 65 500 mk:n, 80 000 mk:n ja 54 000 mk:n määrin. Uusina tulomomentteina lukuun lisättiin momentit Tuloja Porvoonkadun päiväkodista, 56 600 mk:n, Tuloja Käpylän uudesta lastentarhasta, 250 600 mk:n, Tuloja Oulunkylän lastentarhasta, 110 500 mk:n ja Tuloja Haagan lastentarhasta, 80 000 mk:n, suuruisin määrin.

Kymmenennen osaston, Sivistystoimi, tuloja arvioitaessa korotettiin tulot kaupungin-kirjaston osalta 800 000 mk:sta 1 000 000 mk:aan ja kaupunginorkesterin osalta 2 600 000 mk:sta 3 655 000 mk:aan. Kaupunginorkesterin valtionapu merkittiin 450 000 mk:sta 1 000 000 mk:aan korotetuin määrin.

Kiinteistöt nimisen yhdenentoista osaston tulojen loppusumma osoitti 35 946 828 mk:n tulolisäystä. Tuntuvin lisäys tapahtui Maatalousosasto nimisessä luvussa, jonka tulojen lisäys oli 19 917 161 mk. Tästä määrästä 19 689 177 mk kohdistui tulolisäyksenä maatalousosaston hoitamista tiloista saataviin tuloihin korottamalla ne 50 153 000 mk:aan. Luvussa Tonttien ja alueiden vuokrat tulot nousivat 4 643 277 mk eli 31 126 183 mk:aan; luvun momentti, Asuntotontit, korotettiin 6 482 324 mk:aan, jolloin omakotitonteista saataviin vuokratuloihin merkittiin uusina tuloerinä vuokratuloja Maunulasta 30 640 mk ja Laajalahdesta 1 033 380 mk. Luvussa Kiinteistölautakunnan hoidossa olevien rakennusten ja huoneistojen vuokrat tulojen lisäys oli 6 019 200 mk. Tuntuvin lisäys tapahtui kaupungintalojen käteisvuokrissa, jotka korotettiin 4 694 774 mk:sta 8 884 606 mk:aan. Myynti- ja toripaikkojen vuokrat nimisessä luvussa tulojen lisäys oli 4 505 500 mk, mistä luvun ensimmäisen momentin, Kauppahallit, kioskit ja torit, tulojen osalle tuli tulolisäys-

tä 3 630 500 mk momentin koko määrän noustessa 14 772 500 mk:aan ja luvun toisen ja viimeisen momentin, Myyntipaikat, tulojen osalle lisäystä 875 000 mk, johon mm. sisältyy uutena eränä 152 300 mk ulkomainonnasta saatavia tuloja. Lukuun Siirtolapuutarhat merkittiin kaksi uutta momenttia, nimittäin Pakilan siirtolapuutarhan maanvuokra, 300 000 mk, ja Herttoniemen siirtolapuutarhayhdistyksen osuus siirtolapuutarhan vesijohdon liittämiseen yleiseen vesijohtoverkostoon, 142 000 mk. Metsätaloussaston arviotulot osoittivat jälleen vähenemistä kertomusvuoden vastaavaan määrään verraten pääasiallisesti metsätuotteiden myynnistä saatavien arviotulojen vähennyttyä 4 500 000 mk:sta 3 596 000 mk:aan.

Yleiset työt nimisen kahdennentoista osaston tulojen loppusumma osoitti 30 940 400 mk:n lisäystä. Luvussa Voitot ja korvaukset suoritetuista töistä korotettiin momentti, Voitot tilaustöistä, 4 000 000 mk:sta 7 000 000 mk:aan. Momentti Valtionapu Lauttasaaren sillan kunnossapidosta poistettiin. Tulojen varsinainen lisäys tapahtui puhtaanapidon ja erinäisten tulojen luvuissa, joista edellisen tulolisäys oli 11 443 000 mk ja jälkimmäisen 16 562 400 mk. Puhtaanapidon osalta tuntuvimmat lisäykset kohdistuivat yksityisten katuosuuksien sekä yksityisten kiinteistöjen puhtaanapidosta saataviin tuloihin, joista edelliset korotettiin 5 000 000 mk:sta 8 000 000 mk:aan ja jälkimmäiset 22 100 000 mk:sta 29 000 000 mk:aan. Erinäisten tulojen osalta huomattavimmat tulojen lisäykset kohdistuivat puhdistuslaitosten tuottamiin tuloihin, jotka korotettiin 1 500 000 mk:sta 3 000 000 mk:aan, sekä rakennustoimiston yleiskustannuksista saataviin korvauksiin, jotka korotettiin 17 363 120 mk:sta 32 102 492 mk:aan.

Liikennelaitos nimisen, menosäännön mukaisesti kolmannentoista osaston tulot lisääntyivät kaikkiaan 370 530 000 mk. Suurimmat lisäykset syntyivät momenteilla Raitiotieliikenne ja Omnibusliikenne, joiden tulot korotettiin vastaavasti 470 000 000 mk:sta 743 000 000 mk:aan ja 79 000 000 mk:sta 161 000 000 mk:aan. Momentti Johdinautoliikenne oli uusi ja sille merkittiin tuloja 7 000 000 mk. Momentti Laivaliikenne muutettiin Meriliikenne nimiseksi ja arvioitiin sille tuloja entinen määrä, 5 000 000 mk. Kun otetaan huomioon liikennelaitoksen tulot, 937 130 000 mk, ja menot, 937 889 055 mk, oli laitoksen tuottama tappio 759 055 mk sen kertomusvuonna tuotettua ylijäämää 3 629 114 mk.

Neljännentoista osaston, Satamat, tulot osoittivat lisäystä 77 375 304 mk. Suurimmat korotukset tapahtuivat momenteilla Tuulaakimaksut ja Liikennemaksut, joista edelliset nousivat 28 000 000 mk:sta 50 000 000 mk:aan ja jälkimmäiset 27 000 000 mk:sta 50 000 000 mk:aan. Laituri- ja aluevuokria sekä Laiturihuoltotuloja korotettiin kumpiakin 11 000 000 mk edellisten noustessa 33 000 000 mk:aan ja jälkimmäisten 17 000 000 mk:aan. Venelaituritulot korotettiin 300 000 mk:sta 1 100 000 mk:aan. Huoneistovuokrat korotettiin 3 000 000 mk:aan, johon sisältyvät Munkkisaaren tehdasrakennuksen ym. huoneistovuokrat, kassa- ja tiliviraston ja varastoimis- ja laiturihuolto-osaston tilitysvuokrat, satamarakennusosaston toimistohuoneiston tilitysvuokra sekä tullin virastohuoneiden ja tullaustoimistohuoneiden tilitysvuokrat. Korvausta satamarakennusosaston yleiskustannuksista merkittiin 2 525 000 mk.

Viidennentoista osaston, Teurastamo, tulot nousivat huomattavasti, 22 700 124 mk:n määrin, kertomusvuodesta. Mm. teurastamon tulot korotettiin 1 300 000 mk:sta 7 700 000 mk:aan, lihantarkastusosaston tulot 750 000 mk:sta 4 650 000 mk:aan, tukkumyyntihallin tulot 800 000 mk:sta 6 000 000 mk:aan ja jäähdyttämön tulot 4 000 000 mk:sta 8 500 000 mk:aan.

Elintarvikekeskuksen osaston, kuudennentoista, tulot arvioitiin 69 000 000 mk:n määrin, joten lisäys kertomusvuoden tuloista oli 4 200 000 mk.

Teknilliset laitokset nimisen seitsemännentoista osaston tuloista mainittakoon, että kaikkien laitosten arvioitiin tällä kertaa, kuten menosääntöä koskevasta selostuksesta ilmenee, tuottavan ylijäämää, mikä vesijohtolaitoksen osalta oli 7 853 065 mk laitoksen kertomusvuonna tuotettua vajaan 5 768 322 mk, kaasulaitoksen osalta ylijäämää 21 461 527 mk sen kertomusvuonna oltua 28 443 775 mk ja sähkölaitoksen osalta 37 639 965 mk sen kertomusvuonna oltua 3 942 798 mk. Vesijohtolaitoksen tulojen loppusumma osoitti kertomusvuoden tuloihin verraten 45 302 000 mk:n lisäystä. Tulojen nousu tapahtui pääasiallisesti momentilla Vedenmyynti, jonka tulot, kansanhuoltoministeriön heinäkuun 15 p:nä 1947 v:n 1947 loppuun vahvistaman taksan mukaisesti arvioituina, korotettiin 78 700 000 mk:sta 122 000 000 mk:aan. Kaasulaitoksen tulojen loppusumma

osoitti 14 925 072 mk:n lisäystä. Laitoksen tulot sivutuotteista korotettiin 265 337 900 mk:aan, joten näiden tulojen lisäys kertomusvuodesta oli 9 337 900 mk. Lukuun lisättiin uusi 5 500 000 mk:n suuruinen momentti Mittarin vuokrat. Sähkölaitoksen tulojen loppusumma osoitti 344 331 100 mk:n lisäystä. Tulojen suurin nousu kohdistui yksityiskulutuksen tuottamiin tuloihin, jotka korotettiin 434 500 000 mk:sta 714 078 000 mk:aan, joten tulojen lisäys tältä osalta oli 279 578 000 mk. Raitiotievirrasta saatavat tulot korotettiin 16 800 000 mk:sta 45 000 000 mk:aan ja kaupungin laitosten kulutuksesta arvioitujen tulot 16 690 000 mk:sta 48 775 000 mk:aan. Katuvalaistuksesta ja sinisen alueen sata-mavalaistuksesta kertyvät tulot merkittiin kertomusvuoden talousarviosta poiketen kahdelle momentille, nimittäin momentille Katuvalaistus vanhalla kaupungin alueella ja sinisen alueen satamavalaistus, ja momentille Katuvalaistus liitosalueella, joista edelliselle arvioitiin tuloja 11 900 000 mk ja jälkimmäiselle 2 400 000 mk.

Kahdeksanteentoista osastoon, Sekalaiset yleiset tulo, kuuluva väkijuomayhtiön vuosivoitosta saatava osuus korotettiin 3 600 000 mk:aan.

Korot ja osingot nimisen yhdeksäntoista osaston tulot lisääntyivät yhteensä 37 374 433 mk. Tuntuvin lisäys, 29 430 000 mk:n suuruinen, tapahtui osaston ensimmäisessä luvussa Korot. Tämän luvun momentti, Omien laitosten konttokuranttitilit korotettiin 12 900 000 mk:sta 42 500 000 mk:aan, jolloin menosäännön mukaisesti mm. sähkölaitoksen konttokuranttitilin korko korotettiin 2 000 000 mk:sta 20 000 000 mk:aan ja liikennelaitoksen konttokuranttitilin korko 2 400 000 mk:sta 11 000 000 mk:aan. Sitä vastoin yleishyödyllisen rakennustoiminnan lainarahastoista kertyvät korot, jotka laskettiin velkakirjain mukaisten korkomäärien perusteella, alennettiin 1 140 000 mk:sta 870 000 mk:aan. Luvussa Osingot merkittiin Etelä-Suomen voima oy:n arviolta 6 %:n mukaan jakama osinko 721 620 mk:n suuruiseksi. Luku Laitosten pääoma-arvon korot osoitti tulojen lisäystä 8 495 443 mk. Tällöin arvioitiin mm. vesijohtolaitoksen pääoma-arvon korko 19 100 000 mk:n määrään ja sähkölaitoksen pääoma-arvon korko 24 600 000 mk:n määrään.

Kahdennenkymmenennen osaston, Verot, arviotulojen tuntuva kokonaislisäys, 1 153 050 971 mk:n suuruinen, kohdistui pääasiallisesti kunnallisveroihin. Veronlisäysten luvun toinen ja viimeinen momentti Veronkorotuksesta, korotettiin 12 000 000 mk:sta 20 000 000 mk:aan.

Pääomatulojen edellisen eli koko tulosäännön kahdennenkymmenennen ensimmäisen osaston, Kaupunginomaisuudesta saadut pääomatulot, tulot osoittivat tällä kertaa lisäystä 91 322 668 mk, mikä pääasiallisesti kohdistui lukuun Tulot kaupungin omaisuuden myynnistä. Tässä luvussa tulot tonttien myynnistä korotettiin 25 000 000 mk:sta 100 000 000 mk:aan ja hautapaikkamaksuista saatavat tulot 10 000 mk:sta 75 000 mk:aan, joten tulojen summa lisääntyi 75 065 000 mk lopullisen määrän ollessa 100 075 000 mk. Osaston ensimmäisen, Laitteiden arvon kuolelutukset nimisen luvun tulolisäys oli 16 270 000 mk, mistä 15 000 000 mk:n lisäys kohdistui sähkölaitoksen laitteiden arvon kuolelutukseen. Luvun Takaisin maksetut lainapääomat sisältämälle ainoalle momentille, Kaupungin myöntämien lainojen kuolelutukset, merkittiin v. 1948 lainoista suoritettavia kuolelutuksia 983 918 mk:n arvosta eli 12 332 mk vähemmän kuin kertomusvuonna.

Pääomatulojen jälkimmäisen ja koko tulosäännön viimeisen eli kahdennenkymmenentoisen osaston, Lainavarat, ainoassa luvussa Osoitukset lainavaroista osoitettiin vastedes otettavasta lainasta alla mainittuihin tarkoituksiin seuraavat rahamäärät: Eteläsataman Makasiinirannan rakennustöitä varten 34 000 000 mk, Sörnäisten sataman rakennustöitä varten 12 000 000 mk, Herttoniemen sataman rakennustöitä varten 17 500 000 mk, Katajanokan Rahapajanrannan nosturien hankkimiseen 8 000 000 mk, Katajanokan vuota- ja öljyvarastorakennuksen rakennustöitä varten 7 000 000 mk, uuden hinaajan hankkimiseen 7 000 000 mk ja uuden satamajäänsärkijähinaajan hankkimiseen 19 588 000 mk. Kysymyksessä olevan osaston tulojen loppusumma, 105 088 000 mk:n määräinen, osoitti tällöin 6 128 000 mk:n suuruista lisäystä kertomusvuoden 98 960 000 mk:n määrästä.

Kertomusvuoden säästö voitiin v:n 1948 talousarvioon merkitä 4 000 000 mk:sta 75 000 000 mk:aan korotetuin määrin.